



# CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

## HOTĂRÂREA NR. 106 din data de 27.01.2021

**Dosar nr.:** 278/2020

**Petiția nr.:** 2398/24.04.2020

**Petent:**

**Reclamat:**

**Obiect:** postare ofensatoare la adresa creștinilor pe facebook

### I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petenților

2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

### II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Petentul reclamă o postare pe facebook, denigratoare, ofensatoare la adresa creștinilor, cu referire la sărbătoarea Crăciunului.

### III. Procedura de citare

4. În temeiul art. 20 alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată,

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

5. Prin adresa înregistrată sub nr. 2398/25.05.2020 a fost citat petentul, iar prin adresa înregistrată sub numărul 3020/25.05.2020 a fost citată partea reclamată, fără un termen de audiere, din cauza contextului evoluției situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2.

### IV. Susținerile părților

6. Susținerile petentului

7. Prin petiția înregistrată sub nr. 2398/24.04.2020, petentul arată că partea reclamată a postat pe facebook, chiar în ziua de Crăciun, următorul mesaj: „Un copil. Sărac

și provenit dintr-o familie foarte ciudată. Un tată trecut de prima tinerețe și o mamă adolescentă. Apărut în lume fără ca părinții lui să fi făcut dragoste. Cu o mamă surrogat și un tată care acceptă paternitatea fără să fi contribuit la ea. Refuzat de comunitate. Născut fără ca părinții să fi fost căsătoriți, doar logodiți. Nașterea lui arată extradordinarul dar și limitele societății în care a apărut .....

8. Se arată că partea reclamată și-a cerut scuze ulterior. Susținerile părții reclamate -

## V. Motivele de fapt și de drept

9. În fapt, Colegiul director constată că reclamatul, în ziua de Crăciun din anul 2019, a postat pe pagina de facebook următorul mesaj:

*„Un copil. Sărac și provenit dintr-o familie foarte ciudată. Un tată trecut de prima tinerețe și o mamă adolescentă. Apărut în lume fără ca părinții lui să fi făcut dragoste. Cu o mamă surrogat și un tată care acceptă paternitatea fără să fi contribuit la ea. Refuzat de comunitate. Născut fără ca părinții să fi fost căsătoriți, doar logodiți. Nașterea lui arată extradordinarul dar și limitele societății în care a apărut.*

*Acum 2000 de ani s-au întâmplat cele scrise mai sus. Soarta lui este astăzi împărtășită de mulți copii din România, dar care nu au avut alături părinți atât de iubitori. Avem peste 50.000 de copii în grija statului. Peste 3000 de copii anual dați spre adopție. Mai mult de o treime din cei 3000 nu își găsesc o familie. Anual aprox. 2000 de copii sunt declarați greu adoptabili-nimeni nu îi vrea în România. Peste 1000 de copii români au fost traficați doar în UK până în 2007. Recent, justiția română nu a găsit niciun vinovat din cele câteva zeci/ sute care ar fi fost implicați în traficul a aproape 200 de copii din Țăndărei. Acesta este cel mai mediatizat caz recent de trafic de ființe umane din România, dar nicidecum singurul.*

*Asta arată multe comunități eșuate sau cvasi eșuate în România. Comunități eșuate la fel de mult ca cea din Betleem de acum 2000 de ani. Eșuate din lipsă de implicare a celor din jur.*

*În fața atâtor comunități eșuate, noi avem șansa de a umple locul păstorilor și magilor care au dat o mână de ajutor acum 2000 de ani. Într-o Românie cu mulți baronași și combinatori, politicienii onești ar trebui să fie păstorii și magii zilelor noastre care dau o mână de ajutor celor care au nevoie: comunități eșuate cu nevoie de solidaritate, generozitate și bună gestionare a bugetului local. În interesul părinților și pruncilor.*

*Pentru mine și despre asta este Crăciunul: implicare în comunitatea locală pentru cei mai vulnerabili și măsuri de intervenție din partea comunității dincolo de incapacitățile individului.*

*Crăciun fericit tuturor!,,*

În consecință, Colegiul director al CNCD consideră că folosirea elementelor religioase, pe care se bazează creștinismul, folosirea unor analogii, trimiteri, comparații cu sintagma/expersiile: *”mamă surogat”, ”mama adolescentă”, ”fără ca părinții lui să fi făcut dragoste”, ”dintr-o familie foarte ciudată”, ”tată care acceptă paternitatea fără să fi contribuit”* duc în derizoriu preceptele, dogmele religiei, ducând în derizoriu chiar miracolul nașterii „Mântuitorului”. Textul aduce atingere demnității umane a creștinilor prin crearea unei atmosfere ostile, degradante și umilitoare la adresa acestora, statutul său de parlamentar implicând o mai mare răspundere în exercitarea libertății de exprimare.

9. În drept, O.G. nr. 137/2000, la art. 2 alin. 1 prevede: *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau*

*preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.*

10. Astfel se poate considera discriminare:

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

11. Analiza diferențierii se realizează prin compararea a două situații (art. 1 alin. 3 al O.G. nr. 137/2000: „exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile”).

12. Prin nediferențiere judecătoria Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) înțeleg în primul rând tratamentul egal al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: „art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară” (Marckx împotriva Belgiei, 13 iunie 1979, §32) sau „analoagă” (Van der Mussele împotriva Belgiei, 23 noiembrie 1983, §46) ori „relevant similară” (Fredin împotriva Suediei, 18 februarie 1991, §60), ulterior fiind utilizată sintagma „analoagă ori relevant similară” (Sheffield și Horsham împotriva Regatului Unit, 30 iulie 1998, §75).

13. Colegiul director constată că, din punctul de vedere al dreptului la demnitate, persoanele sunt în situație comparabilă cu alte persoane indiferent de convingerile religioase. Astfel, afirmațiile care formează obiectul petiției reprezintă diferențiere.

14. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu, iar între acest criteriu și faptele imputate reclamatului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

15. În mod evident criteriul analizat este cel al convingerilor religioase. 16. Colegiul director constată incidența art. 15 al O.G. nr. 137/2000, care prevede: *„Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalistșovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”*

17. Comportamentul manifestat în public de a nega dreptul unei comunități de a sărbători în bucurie și liniște un eveniment deosebit de important prin postările sale tendențioase (postarea s-a efectuat în ziua de Crăciun din anul 2019, aceasta existând și la momentul redactării prezentei hotărâri, respectiv luna ianuarie 2021) și denigratoare, utilizând simbolurile comunității creștine: Iisus Hristos și Maica Domnului, în scopul cel mai umilitor, creează o atmosferă ostilă, degradantă, umilitoare față de întreaga comunitate creștină.

18. Având în vedere natura cauzei, Colegiul director al CNCD analizează limitele libertății de exprimare.

19. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale (cunoscut în general sub denumirea de Convenția europeană a drepturilor omului, în continuare Convenția) prevede, la art. 10 alin. 2, limitarea libertății de exprimare:

*„Exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau unor sancțiuni prevăzute de lege care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.”* Prin urmare, în conformitate cu acest tratat internațional, în Europa libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este lipsit de relevanță nici faptul că libertatea de exprimare este singurul drept cu privire la care Convenția subliniază: *„comportă îndatoriri și responsabilități”*. Totodată art. 17 al Convenției interzice abuzul de drept: *„Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție.”*

20. Prin urmare, ofensa adusă întregii comunității de creștini din România prin postarea efectuată tendențios în ziua de Crăciun din anul 2019, această postare existând și la momentul redactării, ianuarie 2021, negând practic dreptul persoanelor creștine din România de a sărbători în bucurie și liniște un eveniment deosebit de important pentru această comunitate, și anume Crăciunul sau Nașterea Domnului (nașterea lui Iisus Hristos), utilizând simbolurile comunității în scopul umilirii și denigrării lui Iisus Hristos și Maicii Domnului poate conduce la un element de siguranță publică, ținând cont de faptul că, și în prezent postarea naște un dialog mai „delicat”, între urmăritorii paginii de facebook al părții reclamate, împărțind societatea într-un mod extrem de sensibil, într-o perioadă extrem de delicată când întreaga societate ar trebui condusă spre unitate nu dezbinare.

21. Valorile etice și morale cât și respectarea lor constituie baza unei societăți funcționale, care este caracterizată prin respect reciproc și în privința comunicării intersociale.

22. Indiferent care este credința/convingerea unei persoane, creștin, budhist etc. sau ateu, aceasta are dreptul să trăiască în această credință și să își exercite în practică religia. Desigur se pot purta discuții referitoare la fiecare religie, se pot face analize aprofundate despre nașterea și istoria lor (însuși un român creștin, Mircea Eliade, este autorul unei capodopere în acest domeniu, “Istoria religiilor”), dar inadmisibil și prin asta discriminator este să te folosești de aprecieri care aduc atingere, lezare - ținând cont și de faptul, că cei mai mulți dintre români sunt creștini ortodocși - denotă lipsă de respect față de cetățenii, care l-au ales ca reprezentant al lor în Parlamentul României.

23. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) analizează, în ordine, următoarele aspecte:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;
- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin: -
  - existența unei norme juridice care prevede restrângerea;
  - calitatea normei juridice, și anume:
    - ☒ accesibilitatea;
    - ☒ precizitatea;
    - ☒ previzibilitatea normei;

• legitimitatea restrângerii, ceea ce trebuie să fie prevăzută de Convenție (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora,

pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);

•necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

24. În mod evident, orice sancționare a limbajului discriminator, chiar și doar printr-un avertisment de natură contravențională, reprezintă o limitare a libertății de exprimare.

25. Privind legalitatea restrângerii, situația din România este cât se poate de clară. Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale promovează respectarea dreptului la demnitate; există și o protejare a dreptului la demnitate prin art. 15 al Ordonanței de guvern nr. 137/2000 privind combaterea tuturor formelor de discriminare, republicată, accesibilă (prin publicarea în Monitorul Oficial al României), cu sancțiuni evidente.

26. Legitimitatea sancționării este dată prin nevoia de a proteja, în principal, reputația și drepturile altora, dar se poate invoca, spre exemplu, și siguranța publică, apărarea ordinii, protecția moralei etc.

27. Necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv din analiza CEDO. Având în vedere acest fapt, CEDO a elaborat un set de principii aplicabile în domeniu:

a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale (ex. HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);

b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indiferente, ci și cele care offensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții, dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângerii trebuie stabilite în mod convingător (ex. HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);

c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități (ex. HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49); astfel, între altele, în contextul opiniilor religioase și credințelor este legitimat să se includă obligația de a evita pe cât se poate expresii care, în mod gratuit, offensează alții, profanează sau care reprezintă o ingerință în drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbatere publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane; statele au o marjă de apreciere când reglementează libertatea de exprimare în relație cu afirmații care offensează convingerile personale, în special cele morale sau religioase (ex. OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49);

d) în cazul moralității nu este posibil să se ajungă la un concept uniform european privind semnificația religiei în societate; chiar și în interiorul unui stat pot exista variații ale conceptului; prin urmare nu este posibil să se ajungă la o definiție comprehensivă privind ce reprezintă o limitare permisibilă a libertății de exprimare dacă exprimarea se îndreaptă împotriva sentimentului religios al altora; o marjă de apreciere trebuie lăsat prin urmare autorităților naționale în a stabili necesitatea unei astfel de limitări; această situație însă nu exclude o supervizare din partea CEDO (ex. OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 50);

e) îndatoririle și responsabilitățile legate de exercitarea libertății de exprimare au o semnificație specială în situații de conflict sau de tensiuni, o grijă particulară trebuie manifestată față de vehicularea prin presă a limbajului urii sau a promovării violenței (ex.

SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 63);

f) toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și

societății pluraliste, prin urmare este necesar ca în societățile democratice să se sancționeze sau chiar să se prevină orice formă de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță, cu condiția ca orice formalitate, condiție, restricție sau amendă impusă să fie proporțională cu legitimitatea invocată (ex. GÜNDÜZ împotriva TURCIEI, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 40);

g) art. 17 al Convenției previne ca grupurile totalitare sau persoanele care incită la ură

rasială să exploateze în propriul interes principiile enunțate, întrucât scopul acestor grupări este de a distruge drepturile și libertățile; această prevedere se referă și la activitățile politice (ex. GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979);

h) abuzul cu libertatea de exprimare nu este combatibil cu democrația și drepturile omului, încalcă drepturile altora (ex. WITZSCH împotriva GERMANIEI, nr. 7485/03, 13 decembrie 2005);

i) anumite expresii concrete reprezintă un limbaj al urii, care pot insulta indivizi sau grupuri de persoane, iar aceste expresii nu se bucură de protecția articolului 10 al Convenției (ex. JERSILD împotriva DANEMARCEI [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 35);

j) atacurile vehemente împotriva grupurilor religioase sau etnice sunt incompatibile cu valorile proclamate și garantate de Convenție, și anume toleranța, pacea socială și nediscriminarea (ex. NORWOOD împotriva REGATULUI UNIT, nr. 23131/03, 16 noiembrie 2004);

k) se poate invoca necesitatea restrângerii libertății de exprimare în situația în care există o nevoie publică urgentă; statele au o anumită marjă de apreciere privind existența nevoii, dar această apreciere se completează cu supervizarea europeană atât a legislației cât și a modului de aplicare al legislației de instanțele independente; CEDO este împuternicit să ofere interpretarea în ce măsură restricția sau sancționarea este reconciliabilă cu libertatea de exprimare (ex. HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);

l) în exercitarea supervizării, CEDO analizează atât conținutul cât și contextul afirmațiilor în cauză; restrângerea trebuie să fie proporțională cu legitimitatea restrângerii, autoritățile trebuie să justifice relevanța și suficiența lor (ex. JERSILD împotriva DANEMARCEI [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31; trebuie să existe o proporționalitate între impactul afirmației sancționate și sancțiune (ex. LINGENS împotriva AUSTRIEI, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 40); orice formalitate, condiție, restricție sau penalitate impusă considerată a fi necesară într-o societate democratică pentru sancționarea sau chiar prevenirea atacurilor indecente asupra obiectelor venerației religioase trebuie să fie proporționată cu scopul legitim urmărit (ex. OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49);

m) Convenția nu lasă prea mult spațiu restricțiilor în domeniul discursurilor politice sau discursurilor care ating interesul general; permisivitatea privind criticile față de guvern trebuie să fie mai pronunțată decât privind cetățeni privați, chiar și politicieni; într-un sistem democratic acțiunile guvernului trebuie urmărite îndeaproape nu doar de către autoritățile

legislative și judiciare, dar și de opinia publică; poziția dominantă ce ocupă guvernul îi recomandă să nu utilizeze sancțiunile penale, întrucât are alte posibilități de a răspunde la atacuri și critici injuste; autorităților competente ale statului rămân suficiente posibilități de a adopta, în calitatea lor de garanți ai ordinii publice, măsuri de sancționare adecvate fără ca acestea să devină excesive; totuși în situația în care afirmațiile incită la violență împotriva unor persoane sau oficiali ori împotriva unui segment al societății, autoritățile statului se bucură de o apreciere mai largă când examinează necesitatea restrângerii libertății de exprimare (ex. CASTELLS împotriva SPANIEI, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42;

n) libertatea de exprimare are o importanță specială pentru politicieni sau persoanele alese ca reprezentanții unui electorat, care trebuie să-și atragă atenția asupra preocupării lor; limitarea libertății de exprimare pentru un politician aflat în opoziție sau pentru un parlamentar solicită un examen mai temeinic din partea CEDO (ex. CASTELLS împotriva SPANIEI, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42);

o) fără dubii, libertatea discursului politic nu este absolut prin natura sa, statele pot introduce restricții și sancțiuni, CEDO având rolul final de a analiza compatibilitatea acestor măsuri cu libertatea de exprimare (ex. INCAL împotriva TURCIEI, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 53);

p) presa joacă un rol esențial într-o societate democratică; deși nu trebuie să treacă de anumite limite, cum ar fi privind securitatea națională, integritatea teritorială, amenințarea cu violență, prevenirea dezordinii și criminalității, respectarea reputației și drepturilor altora, necesitatea de a preveni transmiterea unor informații confidențiale, are sarcina de a oferi — într-o manieră conformă cu obligațiile și responsabilitățile sale — informații și idei de interes public, în particular în chestiuni politice, inclusiv cele care divid societatea dar și cele care prezintă justiția; libertatea presei reprezintă unul din cele mai bune posibilități de a crea o opinie privind ideile și atitudinile liderilor politici; libertatea jurnalistică acoperă posibila recurgere la un grad de exagerare, chiar și provocare (ex. LINGENS împotriva AUSTRIEI, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 41-42);

q) presa nu are doar dreptul ci și obligația de a prezenta informații de interes public conform dreptului publicului de a primi aceste informații (ex. JERSILD împotriva DANEMARCEI [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);

r) nu se protejează doar informația în sine, dar și forma prin care se aduce la cunoștința opiniei publice (ex. JERSILD împotriva DANEMARCEI [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);

s) stabilirea pedepselor este în principiu de competența instanțelor naționale, CEDO

consideră totuși că aplicarea pedepsei închisorii pentru o infracțiune în domeniul presei nu este compatibilă cu libertatea de exprimare a jurnaliștilor, decât în circumstanțe excepționale, mai ales atunci când au fost grav afectate alte drepturi fundamentale, ca de exemplu în cazul utilizării limbajului urii sau incitării la violență (ex. CUMPĂNĂ și MAZĂRE împotriva ROMÂNIEI, nr. 33348/96, 17 decembrie 2004, § 115);

t) principiile privind libertatea de exprimare vizează și funcționarii publici, deși este

legitim ca statul să impună față de ei obligația discreției, ținând cont de statutul lor special (ex. AHMED și alții împotriva REGATULUI UNIT, nr. 65/1997/849/1056, 2 septembrie 1998, § 56).

28. În luarea deciziei s-a ținut cont și de art. 30 al Constituției României care asigură libertatea de exprimare, prevede și limitele acestei libertăți:

„(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război, de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.”

29. Aplicând principiile CEDO, constatăm următoarele:

- art. 17 al Convenției previne ca persoanele care incită la ură rasială să exploateze în propriul interes principiile enunțate, întrucât scopul acestor grupări este de a distruge drepturile și libertățile, abuzul cu libertatea de exprimare nu este compatibil cu democrația și drepturile omului (pct. 35 lit. g și h) — în toate cauzele legate de afirmații antisemite CEDO a arătat că invocarea libertății de exprimare față de astfel de expresii reprezintă abuz de drept;

- exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități, este legitimat să se includă obligația de a evita pe cât se poate expresii care, în mod gratuit, ofensează alții, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbatere publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane (pct. 35., lit. c) — expresiile analizate ofensează în mod gratuit, fără să contribuie la o dezbatere publică care ar duce la un progres al relațiilor umane;

- se poate invoca necesitatea restrângerii libertății de exprimare în situația în care există o nevoie publică urgentă (pct. 35., lit. k) — istoria și cauzistica CEDO arată că există o nevoie publică urgentă care să impună restrângerea libertății de exprimare în domeniul afirmațiilor rasiste de orice natură (categorie în care se înscriu, conform uzanței internaționale, și afirmațiile antimaghiare).

30. Din aceste considerente Colegiul director apreciază că afirmațiile analizate nu sunt protejate de prevederile art. 10 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

31. În consecință Colegiul constată că folosirea elementelor religioase, pe care se bazează creștinismul, folosirea unor analogii, trimiteri, comparații cu ”mamă surogat”, ”Mama adolescentă”, ”fără ca părinții lui să fi făcut dragoste”, dintr-o familie foarte ciudată”, ”tată care acceptă paternitatea fără să fi contribuit” duc în derizoriu preceptele, dogmele religiei, ducând în derizoriu miracolul nașterii „Mântuitorului”. Textul aduce atingere demnității umane a creștinilor prin crearea unei atmosfere ostile, degradante și umilitoare la adresa acestora, statutul său de parlamentar implicând o mai mare răspundere în exercitarea libertății de exprimare.

32. Mai mult, se poate observa că reclamatul, prin postările sale tendențioase (postarea din ziua de Crăciun din anul 2019 existând și la momentul redactării hotărârii, ianuarie 2021) și denigratoare, negând practic dreptul persoanelor creștine din România de a sărbători în bucurie și liniște un eveniment deosebit de important pentru această comunitate, și anume Crăciunul sau Nașterea Domnului (nașterea lui Iisus Hristos), utilizând simbolurile comunității creștine în scopul de a denigra cele mai importante valori ale creștinismului, folosind contextual abordarea unei probleme de interes general, și anume *„interesul părinților și pruncilor,, în opinia petentului a unor „comunități eșuate sau cvasi eșuate în România,, conducând la percepția că toate elementele religioase care conturează Sărbătoarea Crăciunului sunt cauzatoare a gradului de sărăcie ale unor zone din România.*

33. Crăciunul sau Nașterea Domnului (nașterea lui Iisus Hristos) este o sărbătoare creștină celebrată la 25 decembrie (în calendarul gregorian) sau 7 ianuarie (în calendarul iulian) în fiecare an. Crăciunul devine și o sărbătoare laică, celebrată atât de către creștini



cât și de către cei necreștini, centrul de greutate al celebrării deplasându-se de la participarea în biserică la rit spre aspectul familial al schimbului de cadouri sau, pentru copii, „darurilor de la Moș Crăciun”, sau un grad de empatie mai ridicat pentru grupurile vulnerabile.

34. Pentru mai mult de 2 miliarde de creștini, 25 Decembrie este sărbătoarea Nașterii Domnului, a patra mare sărbătoare după Paști, Rusalii și Vinerea Mare. De la începutul secolului XX, Crăciunul este și o sărbătoare laică, celebrată de creștini și de către necreștini, cu obiceiuri specifice fiecărei țări.

35. Mai mult, pe lângă denigrarea celei mai calde și asteptate sărbători prăznuite de către un sfert din populația globului, partea reclamată găsește oportun, în aceeași zi Sfântă de Crăciun umilirea creștinilor din România, și din întreaga lume prin umilirea adusă Maicii Domnului, cea care în tradiția creștină ortodoxă, catolică, anglicană și luterană, precum și în cea musulmană, a rămas prin minune fecioară în timpul conceperii și nașterii lui Iisus.

Venerarea Mariei ca fecioară joacă un rol important deopotrivă în bisericile ortodoxe, cea catolică, cea anglicană și cele orientale. Un număr foarte mare de biserici și catedrale îi poartă numele, inclusiv spre exemplu 70% din catedralele franceze.

*"Sfânta Fecioară Maria, ca una care s-a învrednicit de cinstea excepțională de a naște cu trup pe Fiul lui Dumnezeu și Mântuitorul lumii, este venerată în cultul ortodox ca cea dintâi și cea mai mare dintre toți sfinții, fiind 'Mai cinstită decât heruvimii și mai preamărită fără de asemănare decât serafimii'".* De aceea, cinstirea care se dă Mariei în creștinism (ortodox, catolic, anglican) se numește în termeni teologici iperdulie sau supravenerare (sau preacinstire).

36. Mai mult, în vremuri dificile ale omenirii, războaie, boli, calamități societatea a găsit o ancoră, un refugiu, un echilibru emoțional în Divinitate. Ținând cont și de acest aspect, partea reclamată ignoră vremurile extrem de critice pentru omenire și în special pentru România, preferând ca într-o zi a echilibrului și a refacerii emoționale să se aducă ponegire celor mai importante valori ale creștinismului.

37. Din punctul de vedere al mesajului Sărbătoarea Crăciunului exprimă elocvent sentimentul profund al posedării unei origini, al experienței și destinului comun atât de necesare supraviețuirii oricărei comunități umane.

38. De asemenea, Sărbătoarea Crăciunului a conferit cele mai puternice mesaje de unitate și toleranță atât în România cât și în întreaga lume:

- citând Agerpres din data de 25.12.2019

*„La sărbătoarea Crăciunului prăznuim taina Nașterii Pruncului Iisus Hristos din Fecioara Maria și, prin aceasta, taina binecuvântării părinților și a copiilor. (...) Familia este coroana creației și locul sau mediul în care omul începe să înțeleagă taina iubirii și a binecuvântării părintești a lui Dumnezeu pentru oameni. Familia a ocupat întotdeauna un loc central în învățătura creștină, reprezentând cadrul intim cel mai de preț pentru cultivarea iubirii conjugale, părintești, filiale și frățești. Familia este binecuvântare și icoană a iubirii lui Dumnezeu pentru umanitate, un spațiu sacru al lucrării harului Preasfintei Treimi orientat spre viață și iubire eternă”, afirmă Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Daniel, în pastorală intitulată "Nașterea Domnului - Binecuvântarea părinților și copiilor".*

*„Iisus continuă să se nască în lumea noastră, așa cum este ea”, spune, la rândul său, Înaltpreasfințitul , Administrator Apostolic al Arhidiecezei Romano-Catolice de București, în Scrisoarea pastorală pentru sărbătoarea din acest an a Crăciunului. „El știe să își facă loc și acolo și atunci când nu este așteptat, când nu i se găsește un spațiu potrivit, așa cum a fost și la Betleem. Preferința sa însă rămâne inima și casa celor săraci, a celor care suferă*

în sufletul sau în trupul lor, a celor uitați și părăsiți”, arată Arhiepiscopul romano-catolic, spune aceeași sursă citată.

Cardinalul , Arhiepiscop major al Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, îndeamnă la fraternitate și dialog între creștini. „Precum ne-a îndemnat Sfântul Părinte Papa Francisc pe 2 iunie 2019 la Blaj, pe Câmpia Libertății: 'Fiți mărturisitori ai libertății și ai milostivirii, făcând să aibă întâietate fraternitatea și dialogul asupra diviziunilor, punând accent pe fraternitatea de sânge care își găsește originea în perioada de suferință în care creștinii, divizați de-a lungul istoriei, s-au descoperit a fi mai apropiați și mai solidari'. (...) Vino Doamne și trimite Îngerii Tăi sfinți spre a ne aduce și nouă Vestea cea Bună că Tu ești cu noi. (...) Ochii Tăi senini, Pruncule iubit, au culoarea Paradisului. Și în acești ochi ne oglindim cu toții, fiii lui Dumnezeu, fiii lacrimilor Maicii Tale”, afirmă și înaltul ierarh greccatolic în pastorală de Crăciun, conform sursei citate.

39. Față de toate aceste considerente, Colegiul director al C.N.C.D., constată că partea reclamată a săvârșit o faptă de discriminare, prin încălcarea demnității umane a cetățenilor români aparținând cultelor creștine care sărbătoresc **Crăciunul**, sărbătoarea „**Nașterii Pruncului Iisus Hristos din Fecioara Maria**”, declarația sa constituind, potrivit art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000, un discurs de ură, având ca scop sau care a vizat crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare la adresa unui grup de persoane pe considerentul credințelor și opiniilor religioase, precum și a valorilor moral – religioase proprii.

40. Art. 26 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 prevede: „Contravențiunile prevăzute la art. 2 alin. (2), (4), (5) și (7), art. 6-9, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, 13, 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.”

41. **Colegiul director urmează să aplice reclamatului sancțiunea cu amendă contravențională în valoare de 5000 lei, pe care o consideră efectivă, disuasivă și proporțională cu pericolul social al faptei săvârșite de partea reclamată – art. 26 alin. (1) din O.G. 137/2000.**

42. În cuprinsul motivării s-a ținut cont de o parte din cazuistica internă și anume:

- Hot. 917/ 11.12.2019, Dosar nr 375/2019 conexas cu dosar nr. 384/2019 conexas cu dosar nr. 388/2019 conexas cu dosar nr. 389/2019 conexas cu dosar nr. 390/2019 conexas cu dosar nr. 391/2019 conexas cu dosar nr. 409/2019 conexas cu dosar nr. 419/2019 conexas cu dosar nr. 427/2019 conexas cu dosar nr. 430/2019 conexas cu dosar nr. 448/2019 conexas cu dosar nr. 457/2019 conexas cu dosar nr. 547/2019, petenți : și alții, parte reclamată: Asociația Pride România, Fundația Tranzit (Tranzit House), petenții reclamă faptul că în cadrul unui spectacol de teatru au avut loc scene ce au caracter defăimător la adresa religiei ortodoxe, amendă 2000 lei;

## **Opinie concurentă formulată de Asztalos Csaba Ferenc - membru în Colegiul director**

1. **În fapt**, partea reclamată în calitate de persoană publică, politician, parlamentar, la data de 25 decembrie 2019, a postat pe pagina sa de socializare următorul mesaj:

2.

„Un copil. Sărac și provenit dintr-o familie foarte ciudată. Un tată trecut de prima tinerețe și o mamă adolescentă. Apărut în lume fără ca părinții lui să fi făcut dragoste. Cu o mamă surogat și un tată care acceptă paternitatea fără să fi contribuit la ea. Refuzat de comunitate. Născut fără ca părinții să fi fost căsătoriți, doar logodiți. Nașterea lui arată extradordinarul dar și limitele societății în care a apărut.

Acum 2000 de ani s-au întâmplat cele scrise mai sus. Soarta lui este astăzi împărțită de mulți copii din România, dar care nu au avut alături părinți atât de iubitori. Avem peste 50.000 de copii în grija statului. Peste 3000 de copii anual dați spre adopție. Mai mult de o treime din cei 3000 nu își găsesc o familie. Anual aprox. 2000 de copii sunt declarați greu adoptabili-nimeni nu îi vrea în România. Peste 1000 de copii români au fost traficați doar în UK până în 2007. Recent, justiția română nu a găsit niciun vinovat din cele câteva zeci/sute care ar fi fost implicați în traficul a aproape 200 de copii din Țandărei. Acesta este cel mai mediatizat caz recent de trafic de ființe umane din România, dar nicidecum singurul.

Asta arată multe comunități eșuate sau cvasi eșuate în România. Comunități eșuate la fel de mult ca cea din Betleem de acum 2000 de ani. Eșuate din lipsă de implicare a celor din jur.

În fața atâtor comunități eșuate, noi avem șansa de a umple locul păstorilor și magilor care au dat o mână de ajutor acum 2000 de ani. Într-o Românie cu mulți baronași și combinatori, politicienii onești ar trebui să fie păstorii și magii zilelor noastre care dau o mână de ajutor celor care au nevoie: comunități eșuate cu nevoie de solidaritate, generozitate și bună gestionare a bugetului local. În interesul părinților și pruncilor.

Pentru mine și despre asta este Crăciunul: implicare în comunitatea locală pentru cei mai vulnerabili și măsuri de intervenție din partea comunității dincolo de incapacitățile individului.

*Crăciun fericit tuturor!”*

**3.** Colegiul director este chemat să se pronunțe pe raportul dintre libertatea conștiinței (art. 29 din Constituția României, art. 9 din CEDO) și libertatea de exprimare (art. 30 din Constituția României, art. 10 din CEDO), în ce măsură mesajul public al părții reclamate depășește limitele libertății de exprimare.

## **Legislație aplicabilă în speță**

### **I. Legislație internă**

#### **4. Constituția României**

**Art. 1 alin. (3) - Statul român**

„(3) România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.”

**Art. 4 alin. (2) - Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni**

„(2) România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.”

**Art. 16 - Egalitatea în drepturi**

„(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.”

**Art. 29 - Libertatea conștiinței**

„(1) Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale.

(2) Libertatea conștiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc.

(3) Cultele religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii.

(4) În relațiile dintre culte sunt interzise orice forme, mijloace, acte sau acțiuni de învrăjbire religioasă.

(5) Cultele religioase sunt autonome față de stat și se bucură de sprijinul acestuia, inclusiv prin înlesnirea asistenței religioase în armată, în spitale, în penitenciare, în azile și în orfelinate.

(6) Părinții sau tutorii au dreptul de a asigura, potrivit propriilor convingeri, educația copiilor minori a căror răspundere le revine.”

**Art. 30 - Libertatea de exprimare**

„(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile. (2) Cenzura de orice fel este interzisă.

(3) Libertatea presei implică și libertatea de a înființa publicații.

(4) Nici o publicație nu poate fi suprimată.

(5) Legea poate impune mijloacelor de comunicare în masă obligația de a face publică sursa finanțării.

(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.

(8) Răspunderea civilă pentru informația sau pentru creația adusă la cunoștință publică revine editorului sau realizatorului, autorului, organizatorului manifestării artistice, proprietarului mijlocului de multiplicare, al postului de radio sau de televiziune, în condițiile legii. Delictele de presă se stabilesc prin lege.”

**5. Legea nr. 489 din 28 decembrie 2006 (\*republicată\*) privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor**

**Art. 1**

(1) „Statul român respectă și garantează dreptul fundamental la libertate de gândire, de conștiință și religioasă al oricărei persoane de pe teritoriul României, potrivit Constituției și tratatelor internaționale la care România este parte.

(2) *Nimeni nu poate fi împiedicat sau constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă contrară convingerilor sale și nici nu poate fi supus vreunei discriminări, urmărit sau pus într-o situație de inferioritate pentru credința, apartenența ori neapartenența sa la o grupare, asociație religioasă sau un cult ori pentru exercitarea, în condițiile prevăzute de lege, a libertății religioase.*

#### **Art. 5**

(4) *„În activitatea lor, cultele, asociațiile religioase și grupările religioase au obligația să respecte Constituția și legile țării și să nu aducă atingere securității publice, ordinii, sănătății și moralei publice, precum și drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.”*

#### **Art. 13**

*„(1) Raporturile dintre culte, precum și cele dintre asociații și grupuri religioase se desfășoară pe baza înțelegerii și a respectului reciproc.*

*(2) În România sunt interzise orice forme, mijloace, acte sau acțiuni de defăimare și învrăjpire religioasă, precum și ofensa publică adusă simbolurilor religioase.”*

### **6. O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**

#### **Art. 2**

(1) *„În prezenta ordonanță, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex sau orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată sau orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea sau înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”*

(8) *„Prevederile prezentei ordonanțe nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație.”*

#### **Art. 15**

*„Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”*

## **II. Convenții și tratate internaționale**

### **7. Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale**

#### **Art. 10 Libertatea de exprimare**

1. *„Orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele*

să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare.

2. *Exercitarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.”*

### **Material Internațional**

#### **8. Articolul 20 § 2 din Pactul internațional al Organizației Națiunilor Unite din 1966 privind drepturile civile și politice prevede:**

*„Orice susținere a urii naționale, rasiale sau religioase care constituie incitare la discriminare, ostilitate sau violență este interzisă prin lege.”*

*Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei a declarat în Recomandarea 1805 (2007) privind „Blasfemia, insultele religioase și discursurile de incitare la ură împotriva persoanelor pe baza religiei lor”:*

*„4. În ceea ce privește blasfemia, insultele religioase și discursurile de incitare la ură împotriva persoanelor pe baza religiei lor, statul este responsabil pentru determinarea a ceea ce ar trebui să fie considerat drept infracțiuni în limitele impuse de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. În acest sens, Adunarea consideră că blasfemia, ca o insultă la adresa unei religii, nu ar trebui considerată infracțiune. Ar trebui să se facă o distincție între chestiunile legate de conștiința morală și cele referitoare la ceea ce este legal, aspectele care aparțin domeniului public și cele care aparțin sferei private. Chiar dacă astăzi urmărirea penală în acest sens sunt rare în statele membre, acestea sunt legiuni în alte țări ale lumii.*

*(...)*

*14. Adunarea menționează că statele membre au obligația, în temeiul articolului 9 din Convenție, de a proteja libertatea religioasă, inclusiv libertatea de a-și manifesta religia. Acest lucru necesită ca statele membre să protejeze astfel de manifestări împotriva perturbărilor din partea altora. Cu toate acestea, aceste drepturi pot fi supuse uneori unor limitări justificate. Provocarea cu care se confruntă autoritățile constă în găsirea unui echilibru corect între interesele indivizilor în calitate de membri ai unei comunități religioase în asigurarea respectării dreptului lor de a-și manifesta religia sau dreptul la educație și interesul public general sau drepturile și interesele altora.*

*15. Adunarea consideră că, în măsura în care este necesar într-o societate democratică în conformitate cu articolul 10 alineatul (2) din convenție, legislația națională ar trebui să sancționeze doar expresiile referitoare la chestiuni religioase care perturbă în mod intenționat și sever ordinea publică și fac apel la violență publică. (...)*

**9. Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept („Comisia de la Veneția”) a declarat în Raportul privind relația dintre libertatea de exprimare și libertatea religiei: problema reglementării și urmării penale a Blasfemiei, a instigării la ură religioasă (CDL-AD(2008)026, § 89-92**

„În ceea ce privește întrebarea dacă este sau nu nevoie de o legislație suplimentară specifică în domeniul blasfemiei, al insultei religioase și al incitării la ură religioasă, Comisia constată:

- a) Această incitare la ură, inclusiv la ură religioasă, ar trebui să facă obiectul unor sancțiuni penale, așa cum se întâmplă în aproape toate statele europene(...)
- b) Că nu este nici necesar, nici de dorit să se creeze o infracțiune de insultă religioasă (adică o insultă la adresa sentimentelor religioase) simplă, fără elementul de incitare la ură ca element esențial.
- c) că infracțiunea de blasfemie ar trebui eliminată (ceea ce se întâmplă deja în majoritatea statelor europene) și nu ar trebui reintrodusă. (...)

În ceea ce privește întrebarea în ce măsură legislația penală este adecvată și/sau eficientă în scopul asigurării unui echilibru adecvat între dreptul la libertatea de exprimare și dreptul la respectarea convingerilor, Comisia reiterează faptul că, în opinia sa, sancțiunile penale sunt adecvate numai în ceea ce privește incitarea la ură (cu excepția cazului în care infracțiunile de ordine publică sunt adecvate).

În pofida dificultăților legate de aplicarea legislației penale în acest domeniu, introducerea la nivel european a sancțiunilor penale împotriva incitării la ură are o valoare simbolică ridicată. Ea dă semnale puternice tuturor părților societății și tuturor societăților că o democrație eficientă nu poate suporta comportamente și acte care subminează valorile sale fundamentale: pluralismul, toleranța, respectarea drepturilor omului și nediscriminarea. Cu toate acestea, este esențial ca aplicarea legislației împotriva incitării la ură să se realizeze în mod nediscriminatoriu.

În schimb, în opinia Comisiei, sancțiunile penale sunt inadecvate în ceea ce privește insulta la adresa sentimentelor religioase și, cu atât mai mult, în ceea ce privește blasfemia.”

**10. Consiliul pentru Drepturile Omului al Organizației Națiunilor Unite a declarat în Rezoluția 16/18 privind [combaterea](#) intoleranței, a stereotipizării și stigmatizării negative și a discriminării, precum și a incitării la violență și violență împotriva persoanelor bazate pe religie sau convingeri, adoptată la 24 martie 2011:**

„2. [Consiliul pentru Drepturile Omului] își exprimă îngrijorarea că incidentele de intoleranță religioasă, discriminare și violență asociată, precum și de stereotipuri negative ale indivizilor pe bază de religie sau convingeri continuă să se ridice în întreaga lume și condamnă, în acest context, orice advocacy a urii religioase împotriva indivizilor care constituie incitare la discriminare, ostilitate sau violență și îndeamnă statele să ia măsuri eficiente, astfel cum sunt stabilite în prezenta rezoluție, în conformitate cu obligațiile lor în temeiul dreptului internațional al drepturilor omului, să abordeze și să combată;

(...)

5. la act de discursul ținut de Secretarul General al Organizației Conferinței Islamice în cadrul celei de-a cincisprezecea sesiuni a Consiliului pentru Drepturile Omului și se bazează pe apelul adresat statelor de a întreprinde următoarele acțiuni pentru a promova un mediu intern de toleranță religioasă, pace și respect, prin:

(...)

(e) A se pronunța împotriva intoleranței, inclusiv a susținerii urii religioase care constituie incitare la discriminare, ostilitate sau violență;

(f) Adoptarea de măsuri de incriminare a incitării la o violență iminentă bazată pe religie sau convingeri;

(g) *Înțelegerea necesității de a combate denigrarea și stereotipizarea religioasă negativă a persoanelor, precum și incitarea la ură religioasă, prin strategizarea și armonizarea acțiunilor la nivel local, național, regional și internațional prin intermediul, inter alia, al educației și al sensibilizării;*

(h) *Recunoscând că dezbaterea deschisă, constructivă și respectuoasă a ideilor, precum și dialogul interconfesional și intercultural la nivel local, național și internațional pot juca un rol pozitiv în combaterea urii religioase, a incitării și a violenței(...)*”

**11. Comitetul ONU pentru drepturile omului a adoptat în cea de-a 102-a sesiune (1129 iulie 2011) comentariul general nr. 34 privind libertatea de opinie și libertatea de exprimare:**

*„3. Libertatea de exprimare este o condiție necesară pentru realizarea principiilor transparenței și responsabilității, care sunt, la rândul lor, esențiale pentru promovarea și protecția drepturilor omului.*

*(...)*

*47. Legile privind calomnia trebuie elaborate cu grijă pentru a se asigura că respectă alineatul (3) și că nu servesc, în practică, la înăbușirea libertății de exprimare. Toate aceste legi, în special legile penale privind defăimarea, ar trebui să includă apărarea adevărului și nu ar trebui aplicate în ceea ce privește acele forme de exprimare care nu sunt, de natura lor, supuse verificării. Cel puțin în ceea ce privește observațiile referitoare la cifrele publice, ar trebui să se ia în considerare evitarea penalizării sau a declarațiilor neadevărate ilegale care au fost publicate în eroare, dar fără răutate. În orice caz, un interes public în subiectul criticii ar trebui recunoscut ca apărare. Statele părți ar trebui să aibă grijă să evite măsurile și sancțiunile excesiv de punitive. După caz, statele părți ar trebui să stabilească limite rezonabile privind cerința ca pârâtul să ramburseze cheltuielile părții câștigătoare. Statele părți ar trebui să ia în considerare dezincriminarea defăimării și, în orice caz, aplicarea dreptului penal ar trebui să fie sprijinită numai în cazurile cele mai grave, iar închisoarea nu este niciodată o pedeapsă adecvată. Este nepermis ca un stat parte să inculpe o persoană pentru calomnie penală, dar apoi să nu procedeze rapid la proces – o astfel de practică are un efect de răcire care poate restricționa în mod nejustificat exercitarea libertății de exprimare a persoanei în cauză și a altora.*

*48. Interdicțiile privind lipsa de respect pentru un sistem de religie sau alte credințe, inclusiv legile privind blasfemia, sunt incompatibile cu Pactul, cu excepția circumstanțelor specifice prevăzute la articolul 20 alineatul (2) din Pact. [...] Astfel, de exemplu, ar fi inadmisibil ca orice astfel de legi să discrimineze în favoarea sau împotriva uneia sau anumitor religii sau sisteme de credință, sau adepții lor față de alta, sau credincioșii religioși față de necredincioși. De asemenea, nu ar fi permis ca aceste interdicții să fie folosite pentru a preveni sau pedepsi criticile la adresa conducătorilor religioși sau comentariile la adresa doctrinei religioase și a principiilor credinței.*

*49. Legile care penalizează exprimarea opiniilor cu privire la faptele istorice sunt incompatibile cu obligațiile pe care Pactul le impune statelor părți în ceea ce privește respectarea libertății de opinie și de exprimare. Pactul nu permite interzicerea generală a exprimării unui aviz eronat sau o interpretare incorectă a evenimentelor din trecut. Restricțiile privind dreptul la libertatea de opinie nu ar trebui niciodată impuse și, în ceea ce privește libertatea de exprimare, acestea nu ar trebui să depășească ceea ce este permis la alineatul (3) sau prevăzut la articolul 20 (...)*”

**12. Parlamentul European, în Rezoluția sa din 27 februarie 2014 privind situația drepturilor fundamentale în Uniunea Europeană (2012) [2013/2078(INI)], a susținut că:**

*„Parlamentul European (...)*



35. Reamintește că legislațiile naționale care incriminează blasfemia restricționează libertatea de exprimare în ceea ce privește convingerile religioase sau de altă natură, că acestea sunt adesea aplicate persecuției, maltratării sau intimidării persoanelor aparținând minorităților religioase sau altor minorități și că acestea pot avea un efect de inhibare gravă asupra libertății de exprimare și a libertății de religie sau de credință; recomandă statelor membre să dezincrimineze astfel de infracțiuni(...)"

## Pe fond

### Principii generale

13. În analiza libertății de exprimare este relevantă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și a instanțelor naționale. Astfel, potrivit CEDO, conform art. 10 alin. (1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, libertatea de exprimare constituie unul dintre fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile de bază pentru progresul acesteia și pentru împlinirea fiecărei persoane. În limitele alin. 2 din art. 10 din Convenție, libertatea de exprimare se aplică nu numai „informațiilor” sau „ideilor” care sunt primite favorabil sau considerate inofensive sau ca o chestiune de indiferență, ci și celor care jignesc, șochează sau deranjează, acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului larg, fără de care nu există „societate democratică”.

14. Mai mult, articolul 10 al Convenției protejează nu numai conținutul ideilor și informațiilor exprimate, ci și forma în care sunt transmise (a se vedea, printre multe alte autorități, Oberschlick împotriva Austriei (nr. 1), 23 mai 1991, § 57, seria A nr. 204 și Women On Waves și alții împotriva Portugaliei, nr. 31276/05, §§ 29 și 30, 3 februarie 2009).

15. Potrivit art. 10 alin. (2) libertatea de exprimare nu este un drept absolut, acesta face obiectul unor excepții, care trebuie interpretate strict, iar necesitatea oricăror restricții trebuie stabilită convingător (a se vedea Stoll împotriva Elveției [GC], nr. 69698 / 01, § 101, CEDO 2007 - V).

16. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie:

- să fie prevăzută de lege (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- să urmărească un scop legitim, unul sau mai multe dintre obiectivele legitime enumerate în al doilea paragraf al art. 10,
- să fie necesară într-o societate democratică și
- să fie proporțională cu scopul urmărit (Corneliu Bârsan, Convenția europeană a drepturilor omului, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801, a se vedea, de exemplu, Steel și alții împotriva Regatului Unit, 23 septembrie 1998, § 89, Rapoarte 1998 -

VII).

17. Testul „necesității într-o societate democratică” impune CNCD să stabilească dacă ingerința reclamată corespunde unei „nevoi sociale presante”. Potrivit CEDO, statele contractante au o anumită marjă de apreciere în evaluarea existenței unei astfel de nevoi, dar merge mână în mână cu supravegherea europeană, cuprinzând atât legislația, cât și deciziile care o aplică, chiar și cele pronunțate de o instanță independentă (a se vedea,

printre multe alte autorități, Perna împotriva Italiei [GC], nr. 48898/99, 39, CEDO 2003-V; Association Ekin împotriva Franței, nr. 39288/98, § 56, CEDO 2001-VIII; și Cumpănă și Mazăre împotriva României [GC], nr. 33348/96, § 88, CEDO 2004- XI).

**18.** La evaluarea proporționalității interferenței, natura și severitatea pedepsei impuse se numără printre factorii care trebuie luați în considerare (a se vedea Ceylan împotriva

Turciei [GC], nr. 23556/94, § 37, CEDO 1999 - IV Tammer împotriva Estoniei, nr. 41205/98, § 69, CEDO 2001-I și Skalka împotriva Poloniei, nr. 43425/98, § 38, 27 mai 2003).

### **Aplicarea principiilor de mai sus în prezenta plângere**

#### **Ingerința să fie prevăzută de lege**

**19. Prima cerință, cea a existenței unei prevederi legale, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborate cu art. 2. alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Apreciam că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile** deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.**

#### **Ingerința să urmărească un scop legitim**

**20.** Raportat la **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare, se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România, indiferent de religia, acestora, față de acte prin care se prezintă într-o manieră provocatoare simbolurile unui cult religios, apte să afecteze sentimentele adeptilor religiei în cauză, care pot fi concepute ca o încălcare a spiritului toleranței, care constituie una dintre bazele societății democratice.

**21.** Scopul legitim urmărește protecția persoanelor fizice, nu a unui cult religios recunoscut de lege, persoană juridică.

**22.** Protecția demnității unei persoane fizice aparținând unui cult religios, constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, declarațiile, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul etnic și religios,
- or, un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de apartenența la un grup etnic – astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, cu modificările și completările ulterioare, republicată.

**23. Constatăm că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.**

## **Necesitatea ingerinței**

**24. Rămâne a fi stabilit dacă interferența în libertatea de exprimare „este necesară într-o societate democratică”.**

**25. În acest demers, analizăm dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase”, a unei „nevoi sociale presante” („pressing social need”).**

**26. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar autoritățile naționale îi revine atributul evaluării existenței unei „nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere (Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.)**

**27. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margină de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO. (vezi *Handyside v. United Kingdom* par. 48 și par. 49).**

**Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare**

**28. În scopul de a determina dacă respectivele declarații, obiect al prezentei sesizări, constituie element de incitare la ură religioasă, Colegiul director va examina: obiectivul urmărit de partea reclamată, contextul în care a avut loc, conținutul mesajului, locul în care au fost făcute declarațiile, persoana, funcția autorului declarației.**

**29. De asemenea, sunt relevante concluziile Planului de Acțiune Rabat, care subliniază rolul politicianilor și liderilor religioși în prevenirea și exprimarea, împotriva intoleranței, a stereotipurilor discriminatorii și a cazurilor de discurs de ură.**

**30. În septembrie 2019, Oficiul OSCE pentru instituții democratice și drepturile omului și-a publicat orientările politice privind „[Libertatea religiei sau a credinței și securității](#)”. Orientările politice încurajează, de asemenea, statele să instruiască oficialii de aplicare a legii și sistemul judiciar pentru a înțelege și a aplica testul în șase părți stabilit în Planul de acțiune Rabat (context, vorbitor, intenție, conținut sau formă, amploarea discursului și probabilitatea prejudiciu, inclusiv iminența), pentru a determina dacă pragul de incitare la ură este îndeplinit sau nu.**

**31. Potrivit jurisprudenței CEDO, întrucât nu există o uniformitate de abordare la nivelul Europei și pentru că autoritățile naționale au o cunoaștere mult mai bună a realităților sociale din statele lor, Statele Contractante au marjă largă de apreciere atunci când sunt chemate să se pronunțe asupra libertății de exprimare în relație cu dreptul la libertatea conștiinței, credințe religioase (vezi cauza *E.S. vs. Austria* par. 44).**

**32.** Prin urmare, un stat poate considera în mod legitim că este necesar să se ia măsuri menite să reprime anumite forme de conduită, inclusiv transmiterea de informații și idei considerate incompatibile cu respectarea libertății de gândire, conștiință și religie a altora (vezi cauza E.S. vs. Austria par. 45).

**33.** Prin urmare, problema în fața Colegiului **implică cântărirea intereselor contradictorii ale exercitării a două libertăți fundamentale:**

- dreptul reclamatului de a transmite publicului opiniile sale despre religie, pe de o parte, și
- dreptul celorlalți de a li se respecta libertatea de gândire, conștiință și religie pe de altă parte.

**34.** Raportat la **conținutul mesajului**, constatăm că partea reclamată a urmărit săși exprime punctul de vedere cu privire la semnificația sărbătorilor de Crăciun. Astfel, partea reclamată, arată că, pentru el, sărbătorile de Crăciun înseamnă:

„implicare în comunitatea locală pentru cei mai vulnerabili și măsuri de intervenție din partea comunității dincolo de incapacitățile individului.”

**35.** Partea recalmată își argumentează poziția prin prezentarea problemelor sociale din România, **comparând societatea din zilele noastre cu cea din perioada nașterii lui Isus:**

„Asta arată multe comunități eșuate sau cvasi eșuate în România. Comunități eșuate la fel de mult ca cea din Betleem de acum 2000 de ani. Eșuate din lipsă de implicare a celor din jur.”

**36.** Partea reclamată descrie societatea de acum 2000 de ani („eșuate”) și contextul istoric al nașterii lui Isus, după cum urmează:

„**Un copil. Sărac și provenit dintr-o familie foarte ciudată. Un tată trecut de prima tinerețe și o mamă adolescentă. Apărut în lume fără ca părinții lui să fi făcut dragoste. Cu o mamă surogat și un tată care acceptă paternitatea fără să fi contribuit la ea. Refuzat de comunitate. Născut fără ca părinții să fi fost căsătoriți, doar logodiți. Nașterea lui arată extraordinarul dar și limitele societății în care a apărut.**”

**37.** Suntem și în prezența unei declarații care are conotații politice, fapt ce reiese din afirmațiile reclamatului prezentate în următorul fragment:

„În fața atâtor comunități eșuate, noi avem șansa de a umple locul păstorilor și magilor care au dat o mână de ajutor acum 2000 de ani. Într-o Românie cu mulți baronași și combinatori, politicienii onești ar trebui să fie păstorii și magii zilelor noastre care dau o mână de ajutor celor care au nevoie: comunități eșuate cu nevoie de solidaritate, generozitate și bună gestionare a bugetului local. În interesul părinților și pruncilor.”

**38.** Momentul declarației este unul important în analiză: **25 decembrie, ziua** în care credincioșii creștini sărbătoresc potrivit semnificației religioase și sociale **Crăciunul.**

**39. Mesajul a fost transmis într-un spațiu public, pe o pagină de socializare, de către partea reclamată în calitatea sa de om politic, parlamentar, având o răspândire foarte mare în societate.**

**40. Pentru a aprecia existența unei „nevoi sociale imperioase”, care să justifice o ingerință în exercitarea libertății de exprimare, se impune a răspunde la următoarele întrebări sunt:**

- **dacă mesajul, maniera provocatoare de prezentare de către partea reclamată a simbolurilor unui cult religios (interpretarea subiectivă a contextului istoric) este apt să afecteze sentimentele adeptilor acestei religii, și poate fi conceput ca o încălcare a spiritului toleranței, care constituie una dintre bazele unei societăți democratice?**
- **au fost necesare aceste calificări ale simbolurilor religioase în exprimare opiniei politice? și**
- **au contribuit aceste caracterizări ale simbolurilor religioase la o dezbatere de interes public?**

**41. Trebuie reamintită jurisprudența bine stabilită a CEDO, conform căreia, pentru a aprecia existența unei „nevoi sociale imperioase”, care să justifice o ingerință în exercitarea libertății de exprimare, trebuie să se facă distincția între fapte și judecăți de valoare. Dacă materialitatea primelor poate fi dovedită, ultimele nu se pretează la o demonstrare a exactității lor (a se vedea, printre altele, Cumpănă și Mazăre împotriva României [MC], nr. 33.348/96, § 98, CEDO 2004-XI, și De Haes și Gijssels împotriva Belgiei, Hotărârea din 24 februarie 1997, Culegere 1997-I, p. 235, § 42).**

**42. În mesajul său, reclamatul prezintă fapte care nu corespund din punct de vedere istoric, atunci când compară soarta a mulți copii, a familiilor din România zilelor noastre cu cea a lui Isus, a familiei acestuia, mai ales atunci când autorul mesajului afirmă că Isus (familia acestuia) a fost „refuzat de comunitate”.**

**43. Admitem că interpretările istorice ale Noului Testament, a nașterii lui Isus, a familiei acestuia comportă o serie de dezbateri contradictorii dar atât maniera de prezentare cât și în maniera de etichetare a simbolurilor religioase din Noul Testament, în speța de față sunt apte să afecteze sentimentele adeptilor religiei creștine din România.**

**44. În contextul emiterii mesajului, caracterizarea simbolurilor religioase ca fiind:**

- **„familie ciudată”,**
- **„apărut pe lume fără ca părinții lui să fi făcut dragoste”,**
- **„cu o mamă surrogat și un tată care acceptă paternitatea fără să fi contribuit la ea”,**
- **„născut fără ca părinții să fi fost căsătoriți, doar logodiți”, constituie etichetări subiective ale reclamatului, care ating esența simbolisticii religiei creștine.**

**45.** Chiar dacă aceste etichetări subiective le calificăm ca fiind judecări de valoare, autorul mesajului știa sau ar fi trebuit să știe, ar fi trebuit să fie conștient că afirmațiile sale erau capabile să suscite indignarea (justificată) a altor persoane. De unde rezultă această obligație? Din calitatea de persoană publică, politician care cunoaște realitățile și cultura religioasă a societății din România.

**46.** Astfel, Secretariatul de Stat pentru Culte în anul 2020 a elaborat un „Barometru al vieții religioase din România”<sup>1</sup>.

**47.** Sondajul a fost realizat de Centrul de Cercetări Sociologice LARICS, în parteneriat cu Secretariatul de Stat pentru Culte și cu Institutul de Științe Politice și Relații Internaționale (ISPRI) al Academiei Române.

**48.** Volumul eșantionului a fost de 1000 persoane și este reprezentativ pentru populația României, neinstituționalizată, cu vârsta de 18 ani și peste 18 ani.

În cadrul chestionarului au existat mai multe întrebări relevante, pe care le vom enumera mai jos:

- **Dumneavoastră câtă încredere aveți în Biserică?**

- 41,4% foarte multă, 29,8% multă, 16,4% puțină, 11,9% puțină.

- **Dumneavoastră vă considerați o persoană religioasă?**

- 63,8 % au răspuns „Sigur că da”, 26,% „Mai degrabă da”, 6,0% „Mai degrabă nu”.

- **Dumneavoastră indiferent ce confesiune sau religie aveți, credeți în Dumnezeu?**

- 90,2% au răspuns „Da”

- **Pe o scală de la 1 la 10, unde 1 înseamnă deloc importantă și 10 înseamnă extrem de importantă, cât de importantă este religia în viața dumneavoastră -**

- 55,2% au răspuns 10, 9,7% au răspuns 9, 12,7% au răspuns 8, 8,% au răspuns 7 ș.a.m.d.

- **Ce părere aveți despre faptul că unii lideri de opinie se exprimă public împotriva bisericii și religiei?**

- 36,0% au răspuns „Este firesc într-o democrație”, 26,9% au răspuns „Este un curent anti-religios”, iar 25,9% au răspuns „Este mai degrabă o dovadă de necunoaștere a vieții religioase”

- **Ce părere aveți despre faptul că unii lideri de opinie se exprimă public în favoarea bisericii și a religiei?**

- 43,7% au răspuns „Este firesc într-o democrație”, 18,7% au răspuns „Este mai degrabă o dovadă de necunoaștere a separației dintre stat și biserică”

**49.** Capacitatea prezentării provocatoare a simbolurilor religioase de a afecta sentimentele adeptilor religiei creștine a fost accentuată în prezenta speță de momentul în care a fost emis mesajul: în prima zi de sărbătoare a Crăciunului,

<sup>1</sup> <http://culte.gov.ro/wp-content/uploads/2021/01/Barometru20.pdf>

când o importantă parte a societății trăiește în simbolistica acestei sărbători religioase, iar un astfel de mesaj a tulburat trăirile și sentimentele acestora. Sărbătoarea Crăciunului este una din cele două mari sărbători creștine, marchează și momentul de încheiere a postului, respectiv de apropiere de biserică și credință.

**50.** *Prezentarea provocatoare a simbolurilor religioase în speță nu a fost necesară la exprimarea poziției publice (declarației politice) a reclamatului, și nici nu a contribuit la o dezbatere de interes public: situația comunităților și cetățenilor defavorizați, îmbunătățirea condițiilor de viață a comunităților eșuate. Dimpotrivă, prezentarea provocatoare a simbolurilor religioase a deturnat în totalitate reacția și dezbaterea publică de la subiectul de interes public propus de reclamat, către indignarea justificată a unei semnificative părți a societății față de prezentarea provocatoare a simbolurilor religioase în speță.*

**51.** *Constatăm că oricine dorește să-și exercite drepturile în temeiul art. 30 din Constituția României, respectiv art. 10 din CEDO este supus unor obligații și responsabilități, cum ar fi cea de a se abține de la a transmite mesaje care rănesc pe alții fără motiv și, prin urmare, nu contribuie la o dezbatere de interes public. Mesajul reclamatului nu este unul despre fapte, ci cuprinde judecăți de valoare care depășesc limitele admise prin prisma manierei provocatoare de caracterizare a simbolurilor religioase în cauză.*

*Prezentarea de către reclamat, într-o manieră provocatoare a simbolurilor religiei creștine legate de sărbătoarea Crăciunului a fost aptă să afecteze sentimentele adepților acestei religii, constituie o încălcarea a spiritului toleranței, care constituie una din bazele unei societăți democratice. Fapta se încadrează în art. 30 alin. (7) din Constituția României, respectiv art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.*

**52.** *Libertatea religioasă, astfel cum este protejată de art. 29 din Constituția României și art. 9 din CEDO, este unul dintre fundamentele unei societăți democratice. Cei care invocă libertatea de religie nu se puteau aștepta să fie scutiți de critici și chiar au trebuit să accepte negarea credinței lor. Cu toate acestea, modul în care au fost atacate opiniile religioase ar putea angaja responsabilitatea statului pentru a garanta exercitarea pașnică a drepturilor prevăzute la art. 29 din Constituția României și art. 9 din CEDO.*

**53.** *Prezentarea simbolurilor religioase într-un mod provocator capabil să afecteze sentimentele adepților acelei religii ar putea să fie conceput ca o încălcare a spiritului de toleranță, care constituie una dintre bazele societății democratice.*

**54.** *Or, în speța de față, exprimarea reclamatului este în mod gratuit jignitoare pentru alții și profane. Ele nu numai că ofensează sau șochează, ci și constituie o opinie „provocatoare” și în mod indirect un atac abuziv față de un grup religios, au fost apte să genereze o indignare justificată.*

**55.** *Importanța simbolurilor religioase prezentate într-o manieră provocatoare în speță este dată și de calificarea legiuitorului din România. Astfel,*

Codul Muncii stabilește zilele nelucrătoare, care se împart în zile prin care se marchează evenimentele istorice ale României, și în mare parte, zile prin care se marchează sărbătorile religioase. Codul Muncii stabilește ca zi de sărbătoare legală **Adormirea Maicii Domnului** (cunoscută ca Sfânta Maria Mare) un simbol religios pe care reclamatul în mod gratuit îl prezintă într-un mod provocator ca fiind „o mamă surrogat”, respectiv prima și a doua zi de Crăciun.

**Art. 139.** - Codul Muncii

**(1)** „Zilele de sărbătoare legală în care nu se lucrează sunt:

- 1 și 2 ianuarie;
- 24 ianuarie - Ziua Unirii Principatelor Române; - Vinerea Mare, ultima zi de vineri înaintea Paștelui;
- prima și a doua zi de Paști;
- 1 mai;
- 1 iunie;
- prima și a doua zi de Rusalii;
- **Adormirea Maicii Domnului;**
- 30 noiembrie - Sfântul Apostol Andrei, cel Întâi chemat, Ocrotitorul României;
- 1 decembrie;
- **prima și a doua zi de Crăciun;**
- două zile pentru fiecare dintre cele 3 sărbători religioase anuale, declarate astfel de cultele religioase legale, altele decât cele creștine, pentru persoanele aparținând acestora.

**(2)** Acordarea zilelor libere se face de către angajator.

Refuzul de a acorda zile libere potrivit reglementărilor de mai sus, se sancționează contravențional.

**56.** În ce privește cuantumul sancțiunii și cerința ca aceasta să fie efectivă, disuasivă și proporțională, constatăm în primul rând că suntem în domeniul răspunderii contravenționale, adică fapta este calificată ca reprezentând un pericol social mai redus decât o faptă penală.

**57.** Având în vedere scuzele și explicațiile ulterioare prezentate de reclamat, consider că sancțiunea avertismentului contravențional ar fi fost potrivită pentru a îndeplini cerințele standard ale unei sancțiuni în prezenta speță. O astfel de sancțiune ar fi și în spiritul valorilor credinței creștine.

**58.** Astfel, după mesajul obiect al prezentei analize, reclamatul a postat pe pagina sa de socializare următoarea reacție:

**27 decembrie 2019**

„Călătoresc de dimineață deci nu am putut urmări dezbaterea în urma reflecțiilor mele cu privire la Crăciun.

Sunt creștin catolic practicant. Soția este luterană. Copiii sunt botezați în Biserica Romano Catholică. Am fost la Liturghie și în Ajun și de Crăciun. Trăiesc foarte dinamic și activ credința mea. Asta mă provoacă de fiecare dată la o contextualizare a textelor pe care le aud și le citesc.



*Implicarea mea în politică este determinată în mare parte de credința mea. Care mă îndeamnă să las o lume mai bună decât cea pe care am găsit-o. Familia sfântă și atipică din Nazaret este un model de familie care reușește să treacă peste multe greutăți, depășind tiparele clasice. Atât acum 2000 de ani cât și acum. Este un mister: un copil-Dumnezeu apărut din senin în pântecul unei tinere fecioare, cu doi tați asumați, dar niciun tată biologic: unul divin și unul pământesc, reușește să creeze neconținut dezbateri și implicare.*

*Misterul acestui bebeluș constituie parte a bazei civilizației noastre. De aceea mi-am permis să îmi însușesc acest mesaj în mod personal. De fapt cred că despre asta este și credința și teologia: a găsi mereu noi sensuri ale unor cuvinte milenare. Și a transforma cuvintele și credința în fapte.*

*În opinia mea, Crăciunul oferă o oportunitate uriașă despre a vorbi despre probleme noastre, dar și despre soluții la aceste probleme. De exemplu am putea vorbi despre cât de disfuncționale sunt comunitățile noastre. Sau despre copiii abandonți din România.*

*Nu a fost în intenția mea să tulbur acest timp sfânt, ci să pun în context și perspectivă povestea nașterii lui Isus. Cu cuvinte sincere și asumare. Dacă am supărat pe cineva, în mod evident vă cer iertare.*

*În avion băiatul mi-a cerut să mai citim încă o dată povestea nașterii lui Isus. Am scos cartea care ne însoțește mereu în aceste zile. Am citit-o cu drag, ca de fiecare dată.*

*Crăciun fericit tuturor!*

*Dacă se poate și cu credință vie asumată care să se transforme în fapte, ar fi excelent. Dacă e doar cu tradiții și mâncare și băutură și festinul de după post, e chiar ok. Toleranța e o valoare importantă pentru mine.*

*Cine sunt eu să judec pe alții?*

*Zile frumoase de sărbătoare vă doresc în continuare.”<sup>2</sup>*

**59.** *Menționez, că aceste elemente, reacția părții reclamate la mesajul inițial, nu a fost la dispoziția mea la momentul prezentării speței, partea reclamată nu a depus niciun punct de vedere la citația transmisă prin serviciul poștei militare.*

**60.** *În concluzie, pentru considerentele de mai sus scopul legitim al ingerinței în libertatea de exprimare a fost de a proteja pacea religioasă și sentimentele religioase ale altora. **Exprimarea reclamatului este în mod gratuit jignitoare** pentru alții și profane. Ele nu numai că ofensează sau șochează, constituie o opinie, o prezentare provocatoare, subiectivă a simbolurilor unui cult religios, apte să afecteze sentimentele adepților religiei creștine, respectiv apte să genereze o indignare justificată în societate.*

**61.** *Prezentarea provocatoare a simbolurilor religioase în speță **nu a fost necesară** la exprimarea poziției publice (declarației politice) a reclamatului, și **nici nu a contribuit la o dezbateri de interes public**: situația comunităților și cetățenilor defavorizați, îmbunătățirea condițiilor de viață a comunităților eșuate. **Dimpotrivă**, prezentarea provocatoare a simbolurilor religioase a deturnat în totalitate reacția și dezbateri publică de la subiectul de interes public propus de reclamat, către indignarea unei semnificative părți a societății față de prezentarea provocatoare a simbolurilor religioase în speță.*

**62.** *Calitatea de persoană publică, politician, parlamentar a reclamatului este relevantă în speță, îndatoririle și responsabilitățile unei astfel de persoane în exercitarea libertății de exprimare sunt mai accentuate, având în vedere rolul lor în societate.*

**63.** *Momentul transmiterii mesajului, prima zi a sărbătorii de Crăciun, constituie încă un element important în stabilirea faptei ca fiind una de discriminare, prezentarea*

<sup>2</sup> <https://www.facebook.com/bulaiulian2016/posts/2607149592739003>

provocatoare a simbolurilor religioase în acel moment accentuează efectele negative ale faptei, prin tulburarea sentimentelor religioase a adepților religiei în cauză, într-un moment simbolic și relevant pentru ei.

**64.** Faptele se încadrează în art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000, prin efectele sale mesajul a creat o atmosferă ostilă, degradantă și umilitoare la adresa adepților religiei creștine din România.

**65.** Având în vedere scuzele și explicațiile ulterioare prezentate de reclamat, consider că sancțiunea avertismentului contravențional ar fi fost potrivită pentru a îndeplini cerințele standard ale unei sancțiuni în prezenta speță. O astfel de sancțiune ar fi de asemenea, și în spiritul valorilor credinței creștine.

### **Opinie separată exprimată de Haller István, Lazăr Maria și Olteanu Cătălina – membrii în Colegiul director**

1. Constatăm că reclamatul a postat următoarele: „Un copil. Sărac și provenit dintr-o familie foarte ciudată. Un tată trecut de prima tinerețe și o mamă adolescentă. Apărut în lume fără ca părinții lui să fi făcut dragoste. Cu o mamă surogat și un tată care acceptă paternitatea fără să fi contribuit la ea. Refuzat de comunitate. Născut fără ca părinții să fi fost căsătoriți, doar logodiți. Nașterea lui arată extradordinarul dar și limitele societății în care a apărut.”

2. Contextul postării a fost perioada sărbătorilor de iarnă, în mod special al Crăciunului. Reclamatul a dorit să atragă atenția opiniei publice asupra faptului că în această perioadă ar fi mai creștinesc să ne preocupăm de persoanele marginalizate și nu de cumpărături, căutarea unor cadouri cât mai luxoase etc. Se cunoaște că în această perioadă în România unii cumpără alimente în exces, care pe de o parte provoacă toxiiinfecție alimentară, pe de altă parte ajunge la gunoi, în timp ce alții sunt înfometaji.

3. Conform Evangheliilor, Isus, copilul despre care vorbește reclamatul, căuta compania persoanelor marginalizate, ajuta această categorie de persoane, și formula critici aspre la adresa celor care și-au etalat o religiozitate falsă, în interiorul lor fiind atrași mai degrabă spre lumea materială decât de cea spirituală (cum a considerat a fi fariseii, caracterizați prin formalism exagerat în respectarea ritualului religios).

4. Conform Evangheliilor, Isus a provenit dintr-o familie săracă. Iosif era trecut de prima tinerețe, iar Maria era adolescentă. Isus s-a născut fără ca Iosif și Maria să fi făcut dragoste. Iosif a acceptat paternitatea fără a fi contribuit la ea. La momentul respectiv Iosif și Maria erau doar logodiți. Din afirmațiile reclamatului doar două nu sunt specificate de Evanghelii: că Isus ar fi fost refuzat de comunitate în copilărie. Ca adult, în mod evident a fost refuzat de cei care au ținut la tradiții, ei fiind în majoritate față de un grup restrâns de persoane care au stat la baza formării creștinismului. Nașterea lui Isus este considerată a fi extraordinar de creștinism, totodată societatea din perioada respectivă era extrem de limitată în a accepta copii născuți în afara căsătoriei. Evangheliile arată că Iosif era pe cale să renunțe la căsătorie când a aflat că Maria este însărcinată, era nevoie de arătarea unui vis divin ca să-și schimbe poziția. Doar afirmația privind mama surogat nu se regăsește în dogmatica creștină. În consecință asta este singurul element din afirmație care poate fi criticat din perspectiva dogmaticii creștine.

5. Conform Dicționarului explicativ al limbii române, prin mamă surogat se înțelege o femeie care dă naștere unui copil dintr-un embrion generat prin fecundarea ovulului unei alte femei care nu poate să ducă la bun sfârșit sarcina. În mod evident reclamatul nu a folosit termenul de mamă surogat în acest sens, ci în sensul că Isus (conform Evangheliilor) nu a provenit dintr-o relație sexuală, pe cale naturală. Acceptând că Isus este însuși Dumnezeu (cu toate religiile creștine recunoscute în România sunt de acord cu această dogmă), creatorul a tot cea există, Maria nu poate fi mama Dumnezeului. Astfel Maria este doar o persoană care a fost însărcinată cu Isus, l-a născut și l-a crescut. Modul în care se interpretează Sfânta Treime, natura lui Isus, a reprezentat motivul pentru o serie de schisme religioase. În mod evident nu intră în sarcinile CNCD să analizeze care cult interpretează în mod corect natura lui Isus. Totodată nu intră în sarcinile CNCD să analizeze dacă afirmația analizată reprezintă sau nu blasfemie din perspectiva unor culte, ci să analizeze dacă afirmația reprezintă sau nu discriminare în sensul legislației românești și europene.

6. **O.G. nr. 137/2000**, la art. 2 alin. 1 prevede: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

7. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

8. Analiza diferențierii se realizează prin compararea a două situații (art. 1 alin. 3 al **O.G. nr. 137/2000**: „exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile”).

9. Prin nediferențiere judecătorii Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) înțeleg în primul rând tratamentul egal al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: „art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară” (**Marckx împotriva Belgiei**, 13 iunie 1979, §32) sau „analoagă” (**Van der Mussel împotriva Belgiei**, 23 noiembrie 1983, §46) ori „relevant similară” (**Fredin împotriva Suediei**, 18 februarie 1991, §60), ulterior fiind utilizată sintagma „analoagă ori relevant similară” (**Sheffield și Horsham împotriva Regatului Unit**, 30 iulie 1998, §75).

10. Constatăm că, din punctul de vedere dreptului la demnitate, persoanele se află în situație similară indiferent de opiniile lor religioase.

11. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu, iar între acest criteriu și faptele imputate reclamatului trebuie să existe un raport de cauzalitate. 12. Opinia religioasă este acel criteriu care poate fi reținută în cauză.

13. Art. 15 din **O.G. nr. 137/2000** prevede: „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie

socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”

14. În mod evident afirmația nu face parte din categoria propagandei naționalist șovine, nu instigă la ura rasială sau națională. În contextul analizat, afirmația nu are ca scop dar nici nu vizează crearea unei atmosfere de intimidare a creștinilor, nu este ostil, degradant, umilitor sau ofensator față de creștini. A fi ofensator înseamnă a jigni, a insulta. Sentimentul de a fi jignit sau insultat este extrem de subiectiv. CNCD trebuie să analizeze dacă sensibilitatea petentului este motivată sau exagerată. Spre exemplu un rom se poate simți ofensat sau jignit pentru utilizarea termenului de țigan, o persoană cu dizabilitate datorită utilizării termenului de handicap. În aceste cauze CNCD a constatat că sensibilitatea celor în cauză este exagerată, termenii respectiv, utilizați neutru și nu peiorativ, nu jignește. Noi considerăm că mesajul a fost adresat celor care Crăciunul înseamnă mâncare și cadouri luxoase, și nu afirmarea unor sentimente de empatie față de cei marginalizați. Doar extras din context s-ar putea considera că termenul de mamă surogat față de Maria ar reprezenta jignire sau insultă. Oricum, afirmația nu sugerează nimic peiorativ.

15. În consecință fapta analizată nu reprezintă discriminare.

16. Totuși, mergând pe ipoteza că petentul ar fi fost jignit sau insultat prin termenul de mamă surogat, urmează să analizăm dacă o astfel de afirmație se înscrie sau nu în limitele libertății de exprimare, conform cu cazuistica CEDO. Trebuie reținut faptul că dacă unul singur din principiile stabilite de instanța europeană nu este aplicat, CEDO va constata încălcarea libertății de exprimare.

17. **Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale** (cunoscut în general sub denumirea de **Convenția europeană a drepturilor omului**, în continuare **Convenția**) prevede, la art. 10 alin. 2, limitarea libertății de exprimare: „Exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau unor sancțiuni prevăzute de lege care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.” Prin urmare, în conformitate cu acest tratat internațional, în Europa libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este lipsit de relevanță nici faptul că libertatea de exprimare este singurul drept cu privire la care **Convenția** subliniază: „comportă îndatoriri și responsabilități”. Totodată art. 17 al **Convenției** interzice abuzul de drept: „Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție.”

18. CEDO analizează, în ordine, următoarele aspecte:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;
- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin
  - existența unei norme juridice care prevede restrângerea;
  - calitatea normei juridice, și anume
    - α accesibilitatea;
    - α precizitatea;
    - α previzibilitatea normei;
  - legitimitatea restrângerii, ceea ce trebuie să fie prevăzută de **Convenție** (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea

ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și

imparțialitatea puterii judecătorești);

- necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

19. În mod evident, orice sancționare a limbajului discriminator, chiar și doar printr-un avertisment de natură contravențională, reprezintă o limitare a libertății de exprimare.

20. Privind legalitatea restrângerii, situația din România este cât se poate de clară. **Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale** promovează respectarea dreptului la demnitate; există și o protejare a dreptului la demnitate prin art. 15 al **Ordonanței de guvern nr. 137/2000 privind combaterea tuturor formelor de discriminare**, republicată, accesibilă (prin publicarea în **Monitorul Oficial al României**), cu sancțiuni evidente. Practica inconsecvență a CNCD însă subminează această legalitate a restrângerii. Spre exemplu există uneori o mare toleranță față de afirmații rasiste, neconstatând discriminarea (spre exemplu unele afirmații rasiste sunt considerate glume, în alte cauze menționarea apartenenței etnice a unor persoane infectate cu COVID-19 se consideră a fi în limitele libertății de exprimare) sau aplicând amenzi mult inferioare celui din această speță: avertisment sau 2.000 lei).

21. Legitimitatea sancționării este dată prin nevoia de a proteja, în principal, reputația și drepturile altora, dar se poate invoca, spre exemplu, și siguranța publică, apărarea ordinii, protecția moralei etc.

22. Necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv din analiza CEDO. Având în vedere acest fapt, CEDO a elaborat un set de principii aplicabile în domeniu:

a) *libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale (Handyside împotriva Regatului Unit, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49; Glimmerveen și Hagenbeek împotriva Olandei, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979; Lingens împotriva Austriei, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 41; Castells împotriva Spaniei, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; Otto-Preminger-Institute împotriva Austriei, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49; Jersild împotriva Danemarcei [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31; Wingrove împotriva Regatului Unit, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 52; Incal împotriva Turciei, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 46; Fressoz și Roire împotriva Franței [Marea Cameră], nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; Ceylan împotriva Turciei [Marea Cameră], nr. 23556/94, 8 iulie 1999, § 74; Erdoğan și Ince împotriva Turciei, nr. 25067/94 și 25068/94, 8 iulie 1999, § 47; Gerger împotriva Turciei, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; Sürek și Özdemir împotriva Turciei, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 57/i; Sürek împotriva Turciei nr. 1, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 58; Sürek împotriva Turciei nr. 4, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 54; Okçuoğlu împotriva Turciei, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 43/i; Öztürk împotriva Turciei [Marea Cameră], nr. 22479/93, 28 septembrie 1999, § 64; Nilsen și Johnsen împotriva Norvegiei [Marea Cameră], nr. 23118/93, 25 noiembrie 1999, § 43; Şener împotriva Turciei, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; Karkin împotriva Turciei, nr. 43928/98, 23 septembrie 2003, § 27; Erdoğan împotriva Turciei, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 52; Şener împotriva Turciei, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; İbrahim Aksoy împotriva Turciei, nr. 28635/95, 30171/96 și 34535/97, 10 octombrie 2000, § 51; E.K. împotriva Turciei, nr. 28496/95, 7 februarie 2002, § 69; Gündüz împotriva Turciei, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 37);*

b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau

considerate a fi inofensive sau indiferente, ci și cele care ofensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții, dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângeri trebuie stabilite în mod convingător (**Handyside împotriva Regatului Unit**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49; **Glimmerveen și Hagenbeek împotriva Olandei**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979; **Castells împotriva Spaniei**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; **Otto-Preminger-Institute împotriva Austriei**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49; **Incal împotriva Turciei**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 46; **Fressoz și Roire împotriva Franței** [Marea Cameră], nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; **Ceylan împotriva Turciei** [Marea Cameră], nr. 23556/94, 8 iulie 1999, § 74; **Erdoğan și Ince împotriva Turciei**, nr. 25067/94 și 25068/94, 8 iulie 1999, § 47; **Gerger împotriva Turciei**, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; **Sürek și Özdemir împotriva Turciei**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 57/ii; **Okçuoğlu împotriva Turciei**, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 43/i; **Öztürk împotriva Turciei** [Marea Cameră], nr. 22479/93, 28 septembrie 1999, § 64; **Nilsen și Johnsen împotriva Norvegiei** [Marea Cameră], nr. 23118/93, 25 noiembrie 1999, § 43; **Erdoğan împotriva Turciei**, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 52; **Şener împotriva Turciei**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; **Şener împotriva Turciei**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39/i; **E.K. împotriva Turciei**, nr. 28496/95, 7 februarie 2002, § 69; **Karkin împotriva Turciei**, nr. 43928/98, 23 septembrie 2003, § 27);

c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități (**Handyside împotriva Regatului Unit**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49; **Glimmerveen și Hagenbeek împotriva Olandei**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979); astfel, între altele, în contextul opiniilor religioase și credințelor este legitimat să se includă obligația de a evita pe cât se poate expresii care, în mod gratuit, ofensează alții, profanează sau care reprezintă o ingerință în drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbatere publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane; statele au o marjă de apreciere când reglementează libertatea de exprimare în relație cu afirmații care ofensează convingerile personale, în special cele morale sau religioase (**Otto-Preminger-Institute împotriva Austriei**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49; **Wingrove împotriva Regatului Unit**, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 52; **Gündüz împotriva Turciei**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 37);

d) în cazul moralității nu este posibil să se ajungă la un concept uniform european privind semnificația religiei în societate; chiar și în interiorul unui stat pot exista variații ale conceptului; prin urmare nu este posibil să se ajungă la o definiție comprehensivă privind ce reprezintă o limitare permisibilă a libertății de exprimare dacă exprimarea se îndreaptă împotriva sentimentului religios al altora; o marjă de apreciere trebuie lăsat prin urmare autorităților naționale în a stabili necesitatea unei astfel de limitări; această situație însă nu exclude o supervizare din partea CEDO (**Otto-Preminger-Institute împotriva Austriei**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 50; **Wingrove împotriva Regatului Unit**, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 58);

e) îndatoririle și responsabilitățile legate de exercitarea libertății de exprimare au

o semnificație specială în situații de conflict sau de tensiuni, o grijă particulară trebuie manifestată față de vehicularea prin presă a limbajului urii sau a promovării violenței (**Sürek și Özdemir împotriva Turciei**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 63; **Sürek împotriva Turciei nr. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 60; **Şener împotriva Turciei**, nr.

26680/95, 18 iulie 2000, § 42)

f) *toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar ca în societățile democratice să se sancționeze sau chiar să se prevină orice formă de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță, cu condiția ca orice formalitate, condiție, restricție sau amendă impusă să fie proporțională cu legitimitatea invocată (**Gündüz împotriva Turciei**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 40);*

g) *art. 17 al **Convenției** previne ca grupurile totalitare sau persoanele care incită la ură rasială să exploateze în propriul interes principiile enunțate, întrucât scopul acestor grupări este de a distruge drepturile și libertățile; această prevedere se referă și la activitățile politice (**Glimmerveen și Hagenbeek împotriva Olandei**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979; **Ohensberger împotriva Austriei**, nr. 21318/93, 2 septembrie 1994);*

h) *abuzul cu libertatea de exprimare nu este combatibil cu democrația și drepturile*

*omului, încalcă drepturile altora (**Witzsch împotriva Germaniei**, nr. 7485/03, 13 decembrie 2005);*

i) *anumite expresii concrete reprezintă un limbaj al urii, care pot insulta indivizi sau grupuri de persoane, iar aceste expresii nu se bucură de protecția articolului 10 al **Convenției** (**Jersild împotriva Danemarcei** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 35; **Gündüz împotriva Turciei**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 41);*

j) *atacurile vehemente împotriva grupurilor religioase sau etnice sunt incompatibile cu valorile proclamate și garantate de Convenție, și anume toleranța, pacea socială și nediscriminarea (**Norwood împotriva Regatului Unit**, nr. 23131/03, 16 noiembrie 2004,*

***Ivanov împotriva Rusiei**, nr. 35222/04, 20 februarie 2007);*

k) *se poate invoca necesitatea restrângerii libertății de exprimare în situația în care există o nevoie publică urgentă; statele au o anumită marjă de apreciere privind existența nevoii, dar această apreciere se completează cu supervizarea europeană atât a legislației cât și a modului de aplicare al legislației de instanțele independente; CEDO este împuternicit să ofere interpretarea în ce măsură restricția sau sancționarea este reconciliabilă cu libertatea de exprimare (**Handyside împotriva Regatului Unit**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49; **Lingens împotriva Austriei**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 39; **Otto-Preminger/Institute împotriva Austriei**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 50; **Wingrove împotriva Regatului Unit**, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 53; **Incal împotriva Turciei**, nr.*

*41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 52; **Lehideux și Isorni împotriva Franței**, nr. 55/1997/839/1047, 23 septembrie 1998, § 51; **Fressoz și Roire împotriva Franței** [Marea Cameră], nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; **Ceylan împotriva Turciei** [Marea Cameră], nr. 23556/94, 8 iulie 1999, § 74; **Erdoğdu și Ince împotriva Turciei**, nr. 25067/94 și nr. 25068/94, 8 iulie 1999, § 47; **Gerger împotriva Turciei**, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; **Sürek și Özdemir împotriva Turciei**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 57/iii; **Sürek împotriva Turciei nr. 1**, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 58; **Sürek împotriva Turciei nr. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 54; **Okçuoğlu împotriva Turciei**, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 43/ii; **Öztürk împotriva Turciei** [Marea Cameră], nr. 22479/93, 28 septembrie 1999, § 64; **Nilsen și Johnsen împotriva Norvegiei** [Marea Cameră], nr. 23118/93, 25 noiembrie 1999, § 43; **News Verlags Gmbh & CoKG împotriva Austriei**, nr. 31457/96, 11 ianuarie 2000, § 52; **Erdoğdu împotriva Turciei**, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 53; **Şener împotriva Turciei**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; **Şener împotriva Turciei**, nr. 26680/95, 18 iulie*

2000, § 39; **İbrahim Aksoy împotriva Turciei**, nr. 28635/95, 30171/96 și 34535/97, 10 octombrie 2000, § 53; **E.K. împotriva Turciei**, nr 28496/95, 7 februarie 2002, § 71; **Karkin împotriva Turciei**, nr. 43928/98, 23 septembrie 2003, § 29-30; **Gündüz împotriva Turciei**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 38);

l) în exercitarea supervizării, CEDO analizează atât conținutul cât și contextul afirmațiilor în cauză; restrângerea trebuie să fie proporțională cu legitimitatea restrângerii, autoritățile trebuie să justifice relevanța și suficiența lor (**Jersild împotriva Danemarcei** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31; **Incal împotriva Turciei**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 52; **Lehideux și Isorni împotriva Franței**, nr 55/1997/839/1047, 23 septembrie 1998, § 51; **Fressoz și Roire împotriva Franței** [Marea Cameră], nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; **Erdoğdu și Ince împotriva Turciei**, nr. 25067/94 și 25068/94, 8 iulie 1999, § 47; **Gerger împotriva Turciei**, nr 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; **Sürek împotriva Turciei nr. 1**, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 58; **Sürek împotriva Turciei nr. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 54; **Okçuoğlu împotriva Turciei**, nr 24246/94, 8 iulie 1999, § 43/iii; **Öztürk împotriva Turciei** [Marea Cameră], nr. 22479/93, 28 septembrie 1999, § 64; **Nilsen și Johnsen împotriva Norvegiei** [Marea Cameră], nr. 23118/93, 25 noiembrie 1999, § 43; **News Verlags Gmbh & CoKG împotriva Austriei**, nr. 31457/96, 11 ianuarie 2000, § 52; **Şener împotriva Turciei**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39); trebuie să existe o proporționalitate între impactul afirmației sancționate și sancțiune (**Lingens împotriva Austriei**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 40; **Gerger împotriva Turciei**, nr 24919/94, 8 iulie 1999, § 50; **Şener împotriva Turciei**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39); orice formalitate, condiție, restricție sau penalitate impusă considerată a fi necesară într-o societate democratică pentru sancționarea sau chiar prevenirea atacurilor indecente asupra obiectelor venerației religioase trebuie să fie proporționată cu scopul legitim urmărit (**OttoPreminger-Institute împotriva Austriei**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49);

m) **Convenția** nu lasă prea mult spațiu restricțiilor în domeniul discursurilor politice sau discursurilor care ating interesul general; permisivitatea privind criticile față de guvern trebuie să fie mai pronunțată decât privind cetățeni privați, chiar și politicieni; într-un sistem democratic acțiunile guvernului trebuie urmărite îndeaproape nu doar de către autoritățile legislative și judiciare, dar și de opinia publică; poziția dominantă ce ocupă guvernul îi recomandă să nu utilizeze sancțiunile penale, întrucât are alte posibilități de a răspunde la atacuri și critici injuste; autorităților competente ale statului rămân suficiente posibilități de a adopta, în calitatea lor de garanți ai ordinii publice, măsuri de sancționare adecvate fără ca acestea să devină excesive; totuși în situația în care afirmațiile incită la violență împotriva unor persoane sau oficiali ori împotriva unui segment al societății, autoritățile statului se bucură de o apreciere mai largă când examinează necesitatea restrângerii libertății de exprimare (**Castells împotriva Spaniei**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; **Wingrove împotriva Regatului Unit**, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 58; **Incal împotriva Turciei**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 54; **Gerger împotriva Turciei**, nr 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; **Sürek și Özdemir împotriva Turciei**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 60; **Sürek împotriva Turciei nr. 1**, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 61; **Sürek împotriva Turciei nr. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 57; **Okçuoğlu împotriva Turciei**, nr 24246/94, 8 iulie 1999, § 46; **Erdoğdu împotriva Turciei**, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 62; **Şener împotriva Turciei**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 40; **İbrahim Aksoy împotriva Turciei**, nr. 28635/95, 30171/96 și 34535/97, 10 octombrie 2000, § 52; **E.K. împotriva Turciei**, nr 28496/95, 7 februarie 2002, § 70; **Karkin împotriva Turciei**, nr. 43928/98, 23 septembrie 2003, § 28);



n) libertatea de exprimare are o importanță specială pentru politicieni sau persoanele alese ca reprezentanții unui electorat, care trebuie să-și atragă atenția asupra preocupării lor; limitarea libertății de exprimare pentru un politician aflat în opoziție sau pentru un parlamentar solicită un examen mai temeinic din partea CEDO (**Castells împotriva Spaniei**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; **Incal împotriva Turciei**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 46);

o) fără dubii, libertatea discursului politic nu este absolut prin natura sa, statele pot introduce restricții și sancțiuni, CEDO având rolul final de a analiza compatibilitatea acestor măsuri cu libertatea de exprimare (**Incal împotriva Turciei**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 53);

p) presa joacă un rol esențial într-o societate democratică; deși nu trebuie să treacă de anumite limite, cum ar fi privind securitatea națională, integritatea teritorială, amenințarea cu violență, prevenirea dezordinii și criminalității, respectarea reputației și drepturilor altora, necesitatea de a preveni transmiterea unor informații confidențiale, are sarcina de a oferi — într-o manieră conformă cu obligațiile și responsabilitățile sale — informații și idei de interes public, în particular în chestiuni politice, inclusiv cele care divid societatea dar și cele care prezintă justiția; libertatea presei reprezintă unul din cele mai bune posibilități de a crea o opinie privind ideile și atitudinile liderilor politici; libertatea jurnalistică acoperă posibila recurgere la un grad de exagerare, chiar și provocare (**Lingens împotriva Austriei**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 41-42; **Castells împotriva Spaniei**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; **De Haes și Gijssels împotriva Belgiei**, nr. 19983/92, 24 februarie 1997, § 37; **Fressoz și Roire împotriva Franței** [Marea Cameră], nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; **Sürek și Özdemir împotriva Turciei**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 58; **Sürek împotriva Turciei nr. 1**, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 59; **Sürek împotriva Turciei nr. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 55; **Okçuoğlu împotriva Turciei**, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 44; **Erdoğan împotriva Turciei**, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 52; **Şener împotriva Turciei**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 41);

q) presa nu are doar dreptul ci și obligația de a prezenta informații de interes public conform dreptului publicului de a primi aceste informații (**Jersild împotriva Danemarcei** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);

r) nu se protejează doar informația în sine, dar și forma prin care se aduce la cunoștința opiniei publice (**Jersild împotriva Danemarcei** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);

s) stabilirea pedepselor este în principiu de competența instanțelor naționale, CEDO consideră totuși că aplicarea pedepsei închisorii pentru o infracțiune în domeniul presei nu este compatibilă cu libertatea de exprimare a jurnaliștilor, decât în circumstanțe excepționale, mai ales atunci când au fost grav afectate alte drepturi fundamentale, ca de exemplu în cazul utilizării limbajului urii sau incitării la violență (**Cumpănă și Mazăre împotriva României**, nr. 33348/96, 17 decembrie 2004, § 115);

t) principiile privind libertatea de exprimare vizează și funcționarii publici, deși este legitimat ca statul să impună față de ei obligația discreției, ținând cont de statutul lor special (**Ahmed și alții împotriva Regatului Unit**, nr. 65/1997/849/1056, 2 septembrie 1998, § 56).

23. În luarea deciziei am ținut cont și de art. 30 al **Consituției României** care asigură libertatea de exprimare, prevede și limitele acestei libertăți:

„(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război, de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.”

24. **Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale** consideră că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal: „Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit — simpli cetățeni, oameni politici, ziariști etc. —, faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofenșați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art.1 alin.(3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.”

25. Aplicând principiile CEDO, constatăm următoarele:

- exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități; astfel, între altele, în contextul opiniilor religioase și credințelor este legitimat să se includă obligația de a evita pe cât se poate expresii care, în mod gratuit, ofensează alții, profanează sau care reprezintă o ingerință în drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbatere publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane (pct. 22, lit. c) — afirmația că Maria ar fi mamă surrogat ofensează în mod gratuit, în consecință nu sunt de natură să contribuie la o dezbatere publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane; reclamatul putea comunica ideile lui și fără a utiliza sintagma;
- îndatoririle și responsabilitățile legate de exercitarea libertății de exprimare au o semnificație specială în situații de conflict (pct. 22, lit. e) — creștinismul este majoritar în România, nu este victima niciunui conflict;
- toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar să se sancționeze orice formă de expresii care promovează ura bazată pe intoleranță (pct. 22, lit. f) — sancționarea oricăror forme de expresii care promovează ura bazată pe intoleranță este chiar o obligație a statelor, însă afirmația analizată nu promovează ura;
- se poate invoca necesitatea restrângerii libertății de exprimare în situația în care există o nevoie publică urgentă (pct. 22, lit. k) — neexistând un conflict al cărui victimă ar fi creștinii din România, nu există o nevoie publică urgentă pentru restrângerea libertății de exprimare;
- libertatea de exprimare are o importanță specială pentru politicieni, care trebuie săși atragă atenția asupra preocupării lor; limitarea libertății de exprimare pentru un parlamentar solicită un examen mai temeinic (pct. 22, lit. n) — examenul temeinic trebuia să analizeze faptul că nu există o nevoie publică urgentă privind limitarea libertății de exprimare a reclamatului; politicienii pot fi sancționați de electorat pentru afirmațiile lor, nu este

neapărat nevoie de o autoritate de stat care să aplice amendă în cazul în care afirmația nu vizează un grup vulnerabil.

26. Din aceste considerente apreciem că afirmațiile care formează obiectul petiției sunt protejate de prevederile art. 10 din **Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale**.

### **Opinie concurentă exprimată de Claudia Sorina Popa – membru în Colegiul director, referitor la sancțiunea aplicată**

1. Consider că amenda propusă nu este proporțională cu mesajul extrem de denigrator adresat creștinilor în ziua de Crăciun sau Sărbătorii Nașterii Domnului (**„Nașterii Pruncului Iisus Hristos din Fecioara Maria”**), un mesaj extrem de umilitor adus creștinilor și valorilor creștine.

2. De asemenea, din calitatea părții reclamate, și anume aceea de parlamentar în Parlamentul României, din anul 2016, actualmente Președinte al Comisiei de cultură, arte, mijloace de informare în masă, consider că deține toate pârghiile juridice: de la inițiativă legislativă, depunere de amendamente, dezbateri publice până la demersuri privind atragerea de investiții în acele **„comunități eșuate sau cvasi eșuate în România”**, cum sunt numite de către partea reclamată, în postarea menționată de pe pagina de facebook, și chiar inițierea unor campanii umanitare sau orice altă metodă onestă aleasă **„în interesul părinților și pruncilor”**, cum, de altfel, s-a exprimat în susținerea demersului urmărit pe pagina de facebook menționată, pentru a reprezenta, cum metaforic s-a exprimat și partea reclamată, în transformarea tuturor **în păstorii și magii zilelor noastre**.

3. Mai mult, se poate observa că reclamatul, prin postările sale tendențioase (postarea din ziua de Crăciun din anul 2019, această postare menținută și la momentul redactării hotărârii, ianuarie 2021) și denigratoare, negând practic dreptul persoanelor creștine din România de a sărbători în bucurie și liniște un eveniment deosebit de important pentru această comunitate, și anume Crăciunul sau Nașterea Domnului (nașterea lui Iisus Hristos), utilizând simbolurile comunității creștine în scopul de a denigra și umili cele mai importante valori ale creștinismului, folosind contextual abordarea unei probleme de interes general, și anume **„interesul părinților și pruncilor, comunități eșuate sau cvasi eșuate în România”**, în calitatea sa de parlamentar, nu vine cu soluții concrete, atrăgând atenția într-un mod extrem de umilitor la adresa tuturor creștinilor care sărbătoresc Crăciunul sau Nașterii Domnului (**„Nașterea Pruncului Iisus Hristos din Fecioara Maria,,**).

4. În anul 2011, Parlamentul European arată că cea mai mare parte din actele de violență religioasă din lume au loc împotriva creștinilor și a condamnat atacurile propunând o strategie comună pentru a proteja libertatea religioasă, adoptând Rezoluția Parlamentului European din 20 ianuarie 2011 referitoare la situația creștinilor în contextul libertății religioase.

(Sursa: [https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-7-2011-01-20\\_RO.html#def\\_2\\_1](https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-7-2011-01-20_RO.html#def_2_1))

5. Mai mult, peste jumătate dintre cetățenii Uniunii Europene urmăresc dezbateri pe rețelele de socializare, potrivit unui sondaj Eurobarometru din 2016, unde se precizează că 75 % dintre persoanele care urmăresc sau care participă la dezbaterile online au fost martori sau victime ale abuzurilor, amenințărilor sau discursului de incitare la ură. (Sursa: <https://what-europe-does-for-me.eu/ro/portal/2/H19>)

6. Pentru toate considerentele enumerate, precum și din jurisprudența sus-amintită consider că valoarea amenzi ar fi trebuit să fie mai mare, tocmai pentru a evidenția momentul postării efective și anume, în ziua de Crăciun sau Sărbătoarea Nașterii Domnului („**Nașterea Pruncului Iisus Hristos din Fecioara Maria**„), prin folosirea unor analogii, trimiteri, comparații cu ”mamă surogat”, ”Mama adolescentă”, ”fără ca părinții lui să fi făcut dragoste”, dintr-o familie foarte ciudată”, ”tată care acceptă paternitatea fără să fi contribuit” duc în derizoriu preceptele, dogmele religiei, ducând în derizoriu miracolul nașterii „Mântuitorului” aducând atingere extrem de umilitor valorilor și simbolurilor creștine; precum și dubla calitate a părții reclamate și anume, cea de parlamentar în Parlamentul României precum și cea de Președinte al Comisiei de cultură, arte, mijloace de informare în masă (de la momentul dezbaterii deciziei).

7. În cuprinsul motivării s-a ținut cont de o parte din cazuistica internă și anume:

- Hot. 704/07.10.2020, dosar nr. 222/2020 conexat cu 15A/2020, petentă - Fundația Szekler Monitor, parte reclamată - , obiect: postări antimaghiare pe pagina de Facebook a reclamatului, sancțiune: amendă 2000 lei;
- Hot. 386/03.07.2019, dosar nr. 191/2018, petentă: , parte reclamată , obiect: afirmații cu caracter discriminatoriu care lezează demnitatea persoanelor de gen feminin și care aparțin unui partid politic, amendă 5000 lei;
- Hot. 443/ 20.05.2020, dosar nr. 292/2020 conexat cu 295/2020, 293/2020, 296/2020, 307/2020, petenți: Asociația pentru Protecția Drepturilor Minoritare Miko Imre, , Partidul Social Democrat, , parte reclamată: , obiect: declarații cu caracter discriminatoriu la adresa etnicilor maghiari, amendă 5000 lei;
- Hot. 917/ 11.12.2019, Dosar nr 375/2019 conexat cu dosar nr. 384/2019 conexat cu dosar nr. 388/2019 conexat cu dosar nr. 389/2019 conexat cu dosar nr. 390/2019 conexat cu dosar nr. 391/2019 conexat cu dosar nr. 409/2019 conexat cu dosar nr. 419/2019 conexat cu dosar nr. 427/2019 conexat cu dosar nr. 430/2019 conexat cu dosar nr. 448/2019 conexat cu dosar nr. 457/2019 conexat cu dosar nr. 547/2019, petenți : și alții, parte reclamată: Asociația Pride România, Fundația Tranzit (Tranzit House), petenții reclamă faptul că în cadrul unui spectacol de teatru au avut loc scene ce au caracter defăimător la adresa religiei ortodoxe, amendă 2000 lei;
- Hot. 905/ 11.12.2019, dosar nr.128/2019, petenta: Asociația pentru Protecția Drepturilor Minoritare „ Miko Imre”, Reclamați: SC B1 Channel SRL, , Obiect: afirmații la adresa maghiarilor în cadrul emisiunii „Lumea lui ”, amendă 5000 lei.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, **cu 6 voturi „pentru” și 3 voturi „împotriva”** ale membrilor prezenți la ședință,

**COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:**

1. Aspectele sesizate constituie fapte de discriminare potrivit **art. 2, alin. (1) și art. 15** din **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată**;
2. Aplicarea amenzii contravenționale în valoare de **5.000 lei**, în sarcina părții reclamate I. B. potrivit **art. 2 alin. (11) și art. 26 alin. (1) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare**, republicată coroborat cu **art. 8 din O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare. (5 voturi pentru amendă în cuantum de 5.000 lei și 1 vot pentru 10.000 lei)**
3. O copie a prezentei hotărâri se va comunica petenților.

#### **VI. Modalitatea de plată a amenzii**

Amenda se va achita în contul unic deschis la Trezoreria Statului destinat încasării amenzilor contravenționale. Contravenientul poate trimite dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar) în termen de 15 de zile din momentul în care constituie de drept titlu executoriu, conform art. 20 alin. 10 al **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, cu modificările și completările ulterioare, republicată.

#### **VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita**

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și completările ulterioare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

**Membrii Colegiului director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 27.01.2021 au fost: ASZTALOS Csaba Ferenc - Membru, DIACONU Adrian - Membru, GRAMA Horia - Membru, HALLER István – Membru, JURA Cristian - Membru, LAZĂR Maria – Membru, MOȚA Maria – Membru, OLTEANU Cătălina – Membru, POPA Claudia Sorina – Membru**

**Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 / 24.03.2020.**

**ASZTALOS CSABA FERENC  
Membru Colegiul Director,  
Președinte CNCD**

*Data redactării: 09.02.2021  
Redactată: C.O./F.L.I.  
Motivată pct.V: C.P./M.M/A.C.F./I.H.*

**Notă:** prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și completările ulterioare, republicată și Legii nr. 554/2000 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.